

Załącznik 1.

ANALIZA DOKUMENTÓW STRATEGICZNO-PROGRAMOWYCH W ZAKRESIE IDENTYFIKACJI REKOMENDACJI DO GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA KALISZA

Dokument sporządzony w ramach projektu „Opracowanie Gminnego programu rewitalizacji dla miasta Kalisza”

Gminny Program Rewitalizacji

Poznań - Kalisz – październik 2016

**Projekt pt. „Opracowanie Gminnego
Programu Rewitalizacji dla Miasta Kalisza”
jest dofinansowany z Funduszy Europejskich
w ramach konkursu organizowanego przez
Województwo Wielkopolskie oraz
Ministerstwo Rozwoju, o przyznanie dotacji
na „Przygotowanie programów
rewitalizacji”**

MINISTERSTWO
ROZWOJU

SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Zgodnie z zasadą programowania, każdy proces przygotowywania dokumentu strategiczno-programowego powinien być poprzedzony analizą dotychczasowych uzgodnień oraz kierunków interwencji przyjętych w innych dokumentach o tym charakterze. Programowanie interwencji przy wykorzystaniu publicznych środków finansowych musi być bowiem skoncentrowane na wspieraniu całościowych programów, które charakteryzuje maksymalizacja efektów synergicznych a nie pojedynczych przedsięwzięć.

Przedmiotową zasadę należy również stosować w procesie opracowywania Gminnego Programu Rewitalizacji (GPR). Jej wykorzystanie sprowadza się do poszukiwania i systematyzacji rekomendacji zawartych w obowiązujących dokumentach strategiczno-programowych, które powinny być uwzględnione w procesie programowania GPR.

W niniejszej analizie odnoszącej się do miasta Kalisza przeglądowi poddano zbiór wybranych 24 opracowanych, przyjętych i obowiązujących na dzień 10 października 2016 r. dokumentów strategiczno-programowych, który uporządkowano w układzie: dokumenty o charakterze ogólnym (3), dokumenty odnoszące się do sfer procesu rewitalizacji: gospodarczej (1), społecznej (7), technicznej (2), przestrzenno-funkcjonalnej (6) oraz środowiskowej (5). Niezależnie od ukierunkowania analizowanego dokumentu, każde opracowanie badano pod kątem zawartych w nim rekomendacji uporządkowanych w układzie wskazanych sfer procesu rewitalizacji (patrz załącznik 1):

DOKUMENTY O CHARAKTERZE OGÓLNYM:

- Strategia rozwoju Miasta Kalisza na lata 2014-2024 (2014)
- Wieloletnia prognoza finansowa dla Miasta Kalisza na lata 2016-2030 (2016)
- Strategia zintegrowanych inwestycji terytorialnych dla rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej (2016)

DOKUMENTY UKIERUNKOWANE NA SFERĘ GOSPODARCZĄ:

- Zintegrowany plan rozwoju obszarów miejskich i przemysłowych Miasta Kalisza do roku 2020 (2013)

DOKUMENTY UKIERUNKOWANE NA SFERĘ SPOŁECZNA:

- Wieloletni program współpracy Miasta Kalisza z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na lata 2016-2020 (2015)
- Raport kultura 2014/2015 (2015)

- Miejski program działań na rzecz osób niepełnosprawnych w Kaliszu na lata 2013 – 2017 (2013)
- Strategia rozwiązywania problemów społecznych dla Miasta Kalisza na lata 2016 – 2025 (2016)
- Miejski program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na 2016 rok (2016)
- Miejski program przeciwdziałania narkomanii na 2016 rok (2016)
- Miejski program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2012-2016 (2012)

DOKUMENTY UKIERUNKOWANE NA SFERĘ TECHNICZNA:

- Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Miasta Kalisza na lata 2015-2020 (2015)
- Gminny program opieki nad zabytkami dla Miasta Kalisza na lata 2013-2016 (2012)

DOKUMENTY UKIERUNKOWANE NA SFERĘ PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA:

- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Kalisza (2009)
- Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego Miasta Kalisza (2013)
- Studium zrównoważonego rozwoju transportu Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej (2015)
- Koncepcja przebiegu tras rowerowych dla miasta Kalisza (2016)
- Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych na lata 2017-2019 (2016)
- Założenia do planu zaopatrzenia Miasta Kalisza w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe (2014)

DOKUMENTY UKIERUNKOWANE NA SFERĘ ŚRODOWISKOWA:

- Program ochrony środowiska dla Kalisza – Miasta na prawach powiatu na lata 2015-2018 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2022 (2015)
- Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Miasta Kalisza (2016)
- Uzupełnienie planu gospodarki niskoemisyjnej dla miasta Kalisza o elementy planu zrównoważonej mobilności miejskiej (2016)
- Program ochrony powietrza w zakresie pyłu PM10, pyłu PM2,5 oraz B(a)P dla strefy miasto Kalisz, którego integralną część stanowi plan działań krótkoterminowych w zakresie pyłów (2015)
- Program ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Kalisza (2013)

Wyniki przeprowadzonej analizy prowadzą do wniosku, że odniesienia o charakterze rekomendacji dla działań rewitalizacyjnych w badanych dokumentach występują zarówno w formie bezpośrednich odwołań, jak i celów, priorytetów i działań, które planuje się

realizować bez zwrócenia uwagi na możliwość ich włączenia w projekty rewitalizacyjne. W pierwszej grupie¹ wyróżnić należy np. Strategię rozwoju miasta Kalisza na lata 2014-2024 (2014), Wieloletnią prognozę finansową na lata 2016-2030 (2016), Strategię zintegrowanych inwestycji terytorialnych dla rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej (2016), Strategię rozwiązywania problemów społecznych dla Miasta Kalisza na lata 2016 – 2025 (2016), czy też Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Kalisza (2009), a w drugiej grupie np. Wieloletni program współpracy Miasta Kalisza z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na lata 2016-2020 (2015), czy też Program Ochrony Środowiska dla Kalisza – Miasta na prawach powiatu na lata 2015-2018 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2022 (2015).

Synteza uzyskanych wyników pozwala zwrócić uwagę na następujące rekomendacje, które powinny być uwzględnione w procesie opracowywania GPR dla Miasta Kalisza w odniesieniu do poszczególnych sfer procesu rewitalizacji.

W **sferze gospodarczej** należy zwrócić uwagę na konieczność tworzenia warunków dla rozwoju przedsiębiorczości. Podejmowane działania w obszarze rewitalizacji powinny stymulować tworzenie nowych działalności gospodarczych (przy zwróceniu uwagi na potrzebę ich dywersyfikacji), których profil należy ukierunkowywać do potrzeb wynikających ze struktury wprowadzanych na ten teren funkcji. Należy jednak pamiętać aby działalność gospodarcza realizowana na tym obszarze nie była uciążliwa dla lokalnej społeczności, a oferta odpowiadała zarówno na potrzeby mieszkańców, jak i na potrzeby „zewnętrznych użytkowników” tego obszaru. Ważne jest aby w rozpatrywanej strukturze działalności uwzględniać również specyfikę społeczną obszaru rewitalizacji, w tym fakt koncentrowania się na tym obszarze zjawisk negatywnych społecznie, wymagających prewencji i systemowego oddziaływania (światlice, poradnie, itp.). Podejmowane działania powinny również uwzględniać konieczność wspierania już działających podmiotów. W tym zakresie należy zadbać o wzmocnienie instytucji otoczenia biznesu, a także dokonać przeglądu

¹ Zintegrowany plan rozwoju obszarów miejskich i przemysłowych Miasta Kalisza do roku 2020 (2013) ze względu na jego specyfikę wynikającą z faktu pełnienia roli poprzedniego dokumentu programowego określającego kierunki i zakres działań rewitalizacyjnych w mieście należy pominąć w przedmiotowej systematyzacji i traktować jako jednoelementowy zbiór odrębny.

stosowanych przez samorząd miasta instrumentów zachęt (interwencjonizm fiskalny) opierających się przede wszystkim na kształtowaniu wysokości podatków i opłat lokalnych. Należy rozważyć możliwość wykorzystania projektów rewitalizacyjnych jako instrumentu wsparcia w zakresie wprowadzania na obszar rewitalizacji oczekiwanych przez mieszkańców i preferowanych przez władze samorządowe funkcji. W podejmowanych w ramach sfery gospodarczej rewitalizacji działaniach należy wykorzystać współpracę z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego, której celem będzie m.in. wspomaganie rozwoju gospodarczego, w tym przedsiębiorczości. Działalność gospodarcza prowadzona w granicach obszaru rewitalizacji wymaga stałego monitoringu ukierunkowanego na identyfikację wyzwań i problemów, a także konieczność weryfikacji udzielonych zezwoleń i przestrzeganie prawa (sprzedaż alkoholu, godziny otwarcia lokali gastronomicznych i rozrywkowych, profil prowadzonej działalności). Należy pamiętać o konieczności prowadzenia przez samorząd miasta polityki czynszowej wobec mieszkańców obszaru rewitalizacji, której rezultaty nie będą powodowały zagrożenia w postaci wykluczenia społecznego, na przykład w następstwie wzrostu opłat za użytkowanie lokali, co bywa niepożądanym efektem realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Efektywność działań związanych ze sferą gospodarczą procesu rewitalizacji w dużym stopniu warunkowana jest sprawnością instytucjonalną administracji, którą należy nieustannie poprawiać i wzmacniać, zwłaszcza w triadzie administracja-mieszkańcy-przedsiębiorcy. Ważnym wsparciem działań przewidzianych do realizacji w ramach GPR dla Miasta Kalisza powinny być inicjatywy zidentyfikowane jako niezbędne dla osiągnięcia celów rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej (AKO). Zintegrowanie terytorialne działań gospodarczych na obszarze funkcjonalnym AKO, w tym w granicach wyznaczonego obszaru rewitalizacji w mieście Kaliszu, sprzyjać będzie zwiększaniu ich efektów mnożnikowych.

W **sferze społecznej** niezbędne jest stworzenie warunków zmierzających do odbudowania potencjału społecznego śródmieścia Kalisza oraz obszarów bezpośrednio do niego przylegających, które znajdują się w granicach obszaru rewitalizacji. Podejmowane działania powinny skutecznie przeciwdziałać niebezpiecznym tendencjom do wyludniania się części centralnej miasta. Powinny one również przywrócić genius-loci tego obszaru oraz wzmacniać identyfikację mieszkańców miasta z jego śródmieściem, obiektami zlokalizowanymi w jego granicach, a przede wszystkim z aktywnościami tam powstającymi i tam oferowanymi.

W ramach działań rewitalizacyjnych należy uzupełnić strukturę oferty usług społecznych, do których dostęp nie jest wystarczający, a które ze względu na możliwości jakie daje obszar śródmiejski powinny być zlokalizowane w jego granicach. Niezbędne do zaplanowania i realizacji są również projekty wzmacniające kapitał społeczny. W tym zakresie należy bezpośrednio współpracować z placówkami edukacyjnymi oraz organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego, co zwiększa możliwość kształtowania coraz większego poparcia społecznego dla podejmowanych działań. Planowane i realizowane działania powinny być dedykowane różnym segmentom grup wiekowych mieszkańców miasta. Ich struktura powinna zapewnić swoistą odnowę społeczną i zwiększyć świadomość mieszkańców w różnych wymiarach: interpersonalnym, ekonomicznym, ekologicznym, i innych. Projekty rewitalizacyjne powinny wprost wspierać tego rodzaju przedsięwzięcia wykorzystując wcześniejsze doświadczenia (np. artystyczna aktywizacja starówki). W podejmowanych działaniach należy pamiętać o konieczności integracji osób defaworyzowanych, w tym niepełnosprawnych, osób starszych, osób wykluczonych społecznie, itp. Działania skierowane do wymienionych grup osób powinny wykorzystywać zarówno instrumenty ekonomiczne (polityka czynszowa, wsparcie opieki społecznej), jak i instrumenty socjologiczno-psychologiczne (doradztwo rodzinne, doradztwo zawodowe, konsulting ekonomiczny). Ze względu na obecne wyzwania społeczne obszaru rewitalizacji niezbędne jest również podjęcie działań zmierzających do ograniczenia poziomu przestępczości oraz patologii społecznych, w tym zwłaszcza alkoholizmu, narkomanii oraz zagrożeń dla bezpieczeństwa rodzin. Podejmowane działania powinny mieć zarówno charakter prewencyjny (posterunki policji, monitoring, etc.), jak również edukacyjno-społeczny (poszerzenie problematyki na lekcjach wychowawczych w szkołach, szkolenia nauczycieli i pracowników służb społecznych, kursy, kluby, świetlice, miejsca spotkań, oferta kulturalna i sportowo-rekreacyjna).

W **sferze technicznej** działań rewitalizacyjnych za niezbędne należy uznać przeprowadzenie remontów budynków mieszkalnych znajdujących się na obszarze rewitalizacji, których obecny stan techniczny stanowi zagrożenie dla ich użytkowników. Działaniami tymi należy objąć również pustostany, przywracając ich pierwotne funkcje lub nadając im nowe funkcje. Zaplanowane i realizowane prace remontowe muszą uwzględniać obecne standardy energetyczne i ekologiczne. Należy dążyć do maksymalizacji udziału budynków objętych

termomodernizacją oraz podłączonych do miejskiego wytwórcy i dystrybutora centralnego ogrzewania (Energia – Ciepło Kaliskie Sp. z o.o.). Pozwoli to z jednej strony zmniejszyć zużycie energii, a z drugiej - obniżyć emisję zanieczyszczeń powietrza (dotyczy to również obiektów użyteczności publicznej – patrz sfera funkcjonalno-przestrzenna). Inwestycje budowlane i modernizacyjne dotyczące m.in. zasobu mieszkaniowego muszą również uwzględniać konieczność eliminowania barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych i osób starszych. W celu objęcia przedmiotowymi działaniami również prywatnych właścicieli budynków należy poszerzać działania związane z inicjatywami władz samorządowych w zakresie uruchamiania zwrotnych i bezzwrotnych instrumentów finansowych (np. Fundusz Rewitalizacji zabytkowych kamienic w Kaliszu). Szczególną troską należy objąć obiekty zabytkowe. Ze względu na dodatkowe wyzwania związane z ich remontami, wynikające z konieczności spełnienia wymogów ochrony konserwatorskiej, należy dążyć do pozyskiwania środków zewnętrznych na realizację tego typu przedsięwzięć. Realizowane w sferze technicznej projekty nie powinny mieć charakteru inwestycji punktowych tylko powinny dążyć do uzyskania zwartych zespołów urbanistycznych uzupełniających brakujące elementy infrastruktury i poprawiających stan estetyki zagospodarowania przestrzeni na obszarze rewitalizacji. W realizacji tych inwestycji należy dążyć do maksymalnego wykorzystania działań zaplanowane w ramach inicjatyw przewidywanych w dokumentach strategicznych określających kierunki rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.

W ramach **sferi przestrzenno-funkcjonalnej** należy pamiętać o istotnej roli działań rewitalizacyjnych w zakresie porządkowania przestrzeni miasta. Działania te, przy właściwym zaprogramowaniu i realizacji, mogą doprowadzić do odtworzenia starych lub nadania nowych funkcji poszczególnym kwartałom miasta. Powinny im towarzyszyć prace remontowe i modernizacyjne obejmujące infrastrukturę sieciową: wodociągową, kanalizacyjną, gazową, ciepłowniczą, energetyczną, itd. Wymiana i modernizacja elementów tych sieci powinna poprzedzać zasadnicze działania rewitalizacyjne prowadzone w wybranych kwartałach obszaru rewitalizacji. W ramach prowadzenia nowych inwestycji budowlanych na obszarze rewitalizacji za priorytetowe uznać należy dwie kategorie. Pierwszą kategorię stanowią obiekty użyteczności publicznej, które muszą uzupełnić ofertę usług publicznych dostępnych na tym obszarze. Drugą kategorię stanowią inwestycje poprawiające dostępność komunikacyjną śródmieścia, w tym również optymalizujące

przeptywy komunikacyjne na tym obszarze przy wykorzystaniu preferowanych form transportu (patrz dalej). Wśród wyzwań przestrzenno-funkcjonalnych na pierwszym miejscu należy wskazać pilną potrzebę wzmocnienia funkcji integracyjnych i reprezentacyjnych ścisłego centrum miasta (m.in. przy wykorzystaniu działań przewidzianych w sferze społecznej i technicznej). Ważnym wyzwaniem jest konieczność rozwiązania konfliktów związanych z organizacją ruchu oraz miejsc parkingowych w obszarze rewitalizacji. W tym zakresie przedsięwzięcia rewitalizacyjne powinny uwzględniać potrzebę uregulowania polityki parkingowej centrum miasta oraz wskazywać lokalizację nowych obiektów o tych funkcjach, które na obszarach zewnętrznych strefy rewitalizacji mogą mieć charakter obiektów *park&go*. Niezbędne do podjęcia są również, jak już wspomniano, działania mające na celu podkreślenie preferencyjnej roli transportu publicznego. Optymalizacja jego działania może doprowadzić w dłuższym horyzoncie czasu do ograniczenia natężenia ruchu pojazdów samochodowych w centrum miasta. Wymaga to jednak zarówno realizacji inwestycji komunikacyjnych określających preferowane ciągi komunikacyjne (przewidzianych w sferze technicznej), jak również poprawy funkcjonowania systemu poprzez optymalizację rozkładu jazdy. W celu poprawy komunikacji na obszarze miasta jego przestrzeń powinna być wyposażona w sieć ścieżek rowerowych, które mogą pełnić funkcję uzupełniającą wobec transportu publicznego, skutecznie ograniczając natężenie ruchu samochodowego. Obecny stan w tym zakresie należy uznać za niewystarczający i wymagający systemowych działań zmierzających do budowy zwartej struktury komunikacyjnej dla tej formy transportu, wraz z zapleczem w postaci parkingów i wypożyczalni rowerów miejskich. Ze względu na konieczność kształtowania warunków dla rozwoju zrównoważonego miasta za istotny problem uznać należy, także ochronę jego wartości przyrodniczych, rozwój terenów zieleni oraz rekultywację terenów zdegradowanych. We wsparciu realizacji wskazanych przedsięwzięć, podobnie jak w sferze technicznej, należy dążyć do maksymalnego wykorzystania przedsięwzięć zaplanowanych w ramach inicjatyw przewidywanych w dokumentach strategicznych określających kierunki rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej.

W **sferze środowiskowej** działań rewitalizacyjnych za podstawowe wyzwanie, które należy uwzględnić w procesie ich programowania i realizacji, uznać należy: pilną potrzebę poprawy stanu powietrza atmosferycznego, obniżenie poziomu hałasu, zwrócenie uwagi na

systemową gospodarkę odpadami, wzmocnienie i ochronę terenów zielonych oraz poprawę stanu wód powierzchniowych. Projekty rewitalizacyjne zmierzające do restytucji lub wprowadzania nowych funkcji na obszarze rewitalizacji muszą w sferze technicznej przewidywać zmianę źródeł zaopatrzenia w energię cieplną. Wskazane jest odejście od indywidualnych systemów grzewczych na rzecz korzystania ze źródeł sieciowych lub instalacji OZE. Działania w tym zakresie powinny być wspierane rozwiązaniami systemowymi, wykorzystującymi dotychczasowe praktyki (system dopłat dla właścicieli zmieniających system ogrzewania z węglowego na ekologiczny). Należy pamiętać także o konieczności ograniczenia ruchu samochodowego w centrum miasta, co może istotnie obniżyć poziom zanieczyszczeń atmosferycznych oraz poziom hałasu. Ograniczenie to powinno być realizowane poprzez promowanie komunikacji zbiorowej oraz ruchu rowerowego, którym należy zapewnić właściwą infrastrukturę oraz preferencję w zarządzaniu ruchem, a także poprzez wdrażanie infrastruktury ograniczającej ruch drogowy w centrum miasta. Podejmowane przedsięwzięcia na obszarze rewitalizacji muszą uwzględniać wyzwania wynikające z konieczności prowadzenia kompleksowej gospodarki odpadami, a zwłaszcza promowania selektywnej zbiórki odpadów, eliminacji z przestrzeni miasta materiałów szkodliwych (azbest), a także dbałości o gospodarowanie odpadami przemysłowymi, w tym niebezpiecznymi. Za istotną z punktu widzenia zarówno aspektu środowiskowego, jak również przestrzennego uznać należy realizację potrzeb w zakresie restytucji i ochrony miejskich terenów zielonych, które powinny stanowić z jednej strony miejsce wypoczynku mieszkańców, a drugiej strony powinny zapewniać zachowanie równowagi ekologicznej na terenie miasta, determinującej warunki życia mieszkańców. Niezbędne jest również uwzględnienie w ramach działań rewitalizacyjnych inwestycji zmniejszających zrzut ścieków nieoczyszczonych do cieków wodnych przepływających przez teren miasta (w tym wód opadowych). Skuteczność wymienionych działań determinowana będzie w dużym stopniu poziomem świadomości ekologicznej mieszkańców. W tym celu należy wzmocnić działania edukacyjne, zwiększyć ofertę placówek publicznych i społecznych sprawujących opiekę nad dziećmi i młodzieżą, uruchomić kampanie promocyjne, wykorzystując w pełni możliwość zaangażowania wszystkich mieszkańców.

Powyższe rekomendacje, zgodnie z istotą procesu rewitalizacji, muszą być uwzględniane w procesie opracowywania GPR w sposób zintegrowany, a nie wybiórczy. Jedynie łączne ich

uwzględnienie bazujące na identyfikacji wewnętrznych relacji oraz efektów synergicznych może doprowadzić do przygotowania i zrealizowania skutecznego programu rewitalizacji miasta Kalisz odpowiadającego w maksymalnym stopniu na potrzeby wszystkich Interesariuszy tego procesu.

ZAŁĄCZNIK nr 1

ANALIZA SZCZEGÓŁOWA DOKUMENTÓW STRATEGICZNO-PROGRAMOWYCH - REKOMENDACJE DLA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA KALISZA

DOKUMENTY O CHAKTERZE OGÓLNYM:

<i>nazwa dokumentu</i>
Strategia rozwoju Miasta Kalisza na lata 2014 - 2024
<i>rok i tryb przyjęcia</i>
Uchwała XLIX/651/2014 z dnia 26 czerwca 2014 roku
<i>zakres czasowy i przestrzenny</i>
zakres czasowy: 2014 – 2024, zakres przestrzenny: Miasto Kalisz
<i>Cel główny</i> <i>(syntetyczne wskazanie zakresu merytorycznego dokumentu i jego zakładanej interwencji)</i>
<p>Strategia rozwoju Miasta Kalisza zakłada interwencję w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzenno-ekologicznej. Realizowanie wyznaczonych ośmiu celów strategicznych w poszczególnych sferach opiera się o sformułowaną w następujący sposób wizję: „Kalisz – otwarte miasto o wysokiej jakości życia jego mieszkańców i dynamicznie rozwijającej się, nowoczesnej gospodarce”. Tak zdefiniowana wizja zawiera ideę dobrze skomunikowanego, zarządzanego nowoczesnie w oparciu o zasady zrównoważonego rozwoju miasta, w którym się dobrze mieszka, pracuje i spędza wolny czas. Wysoka jakość życia i nowoczesna gospodarka, postrzegane jako rezultaty podejmowanych przedsięwzięć, stanowią zarazem główne odpowiedzi na wyzwania społeczne, np. problemy demograficzne, bezrobocie, włączenie społeczne, jak również problemy gospodarcze, np. innowacyjność, dbałość o środowisko (zielony aspekt rozwoju), zabezpieczenie przed powodzią i inne.</p> <p>W ramach realizacji celu strategicznego 7: Kalisz – funkcjonalne miasto zakłada się, że Kalisz stanie się miastem skutecznym w planowaniu i realizacji ambitnych przedsięwzięć infrastrukturalnych porządkujących tkankę miejską, w tym z wykorzystaniem działań rewitalizacyjnych.</p> <p>Podstawą sformułowania rekomendacji jest analiza diagnozy, analizy SWOT, wizji i celów strategicznych.</p>
IDENTYFIKACJA REKOMENDACJI DLA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI
<p>SFERA GOSPODARCZA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Konieczność wspierania lokalnych przedsiębiorców (diagnoza – str. 86). • Tworzenie przyjaznego klimatu inwestycyjnego jako kluczowego czynnika w procesie pozyskiwania zarówno inwestorów krajowych jak i zagranicznych (cel 4 – str. 104). • Rozwój narzędzi do kooperacji podmiotów gospodarczych zlokalizowanych na terenie Kalisza jako kluczowych w kontekście wzrostu gospodarczego (cel 4 – str. 105). • Dążenie do tworzenia warunków do współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami, a jednostkami edukacyjnymi (cel 3 – str. 103) oraz naukowymi (cel 4 – str. 105). • Zwiększenie dostępności do usług sektora B+R jako warunki dla poprawy potencjału firm w zakresie wprowadzania i absorpcji innowacji (wizja – str. 95, cel 4 – str. 106). • Poprawa promocji inicjatyw skierowanych do przedsiębiorców i inwestorów, zwłaszcza w skali ponadregionalnej. Sugeruje się wykorzystanie krajowych dostępnych nośników informacji w celu dotarcia do potencjalnych inwestorów i przedstawienia im szczegółowej oferty Kalisza (diagnoza – str. 86, SWOT – str. 92, cel 4 – str. 106). • Wzmacnianie wsparcia przedsiębiorczości przez organy administracji samorządowej w Kaliszu, w tym zwolnienie z podatku od nieruchomości gruntów i budynków na okres 3 lat, co jest czynnikiem stymulującym rozwój działalności inwestycyjnej w Kaliszu (diagnoza – str. 53-54, cel 4 – str. 104).
<p>SFERA SPOŁECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Konieczność przeprowadzenia gruntownej rewitalizacji części centralnej, staromiejskiej Kalisza, którą należy traktować jako konieczny nowy impuls rozwojowy dla tego obszaru miasta, by służył on mieszkańcom i był jego wizytówką, miejscem reprezentacyjnym i jednocześnie przyjaznym (diagnoza – str. 30), w tym wykorzystanie potencjału Starego Miasta oraz centralnej części miasta (SWOT – str. 91). • Postrzeganie działań rewitalizacyjnych jako pierwszego kroku do odwrócenia negatywnej tendencji wyludniania się śródmiejskiej części Kalisza (cel 7 – str. 111). • Konieczność zapewnienia miejsc pracy rosnącej populacji osób z wykształceniem wyższym oraz posiadających wyższe kwalifikacje (diagnoza – str. 57). • Niewystarczająca dostępność podstawowej opieki medycznej i lekarzy specjalistów (diagnoza – str. 82; 86; cel 1 – str. 99).

- Konieczność poprawy dostępu do wydarzeń kulturalno-rozrywkowych oraz obiektów sportowych (diagnoza – str. 82; 87, cel 1 – str. 98-100, cel 5 – str. 108).
- Konieczność zmniejszenia utrzymującego się poziomu współczynnika przestępczości (diagnoza – str. 45-46, cel 1 – str.99).
- Dążenie do wzrostu poziomu bezpieczeństwa w mieście poprzez podniesienie skuteczności działania służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo (diagnoza – str. 45-46, cel 1 – str.99).

SFERA TECHNICZNA

- Konieczność przeprowadzenia remontów wielu budynków mieszkalnych ze względu na ich wiek, stan techniczny i konieczność dostosowania do zmieniających się przepisów budowlano-technicznych (wysoki stopień zużycia budynków komunalnych i ograniczone środki na ich remonty i modernizację) (diagnoza – str. 30).

SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA

- **Zwrócenie uwagi na rewitalizację** jako na działanie porządkujące przestrzeń miasta i zmierzające do odtworzenia lub nadania śródmiejskiej części Kalisza nowych funkcji użytkowych (SWOT – str. 94).
- Pilna potrzeba **rewitalizacji centrum miasta** ze względu na wiele zaniedbanych obiektów oraz liczne nieruchomości o nieuregulowanym stanie prawnym (co może spowodować roszczenia) (diagnoza – str. 30).
- Dążenie do **ożywienia Śródmieścia Kalisza** poprzez podjęcie działań zmierzających do uczynienia go atrakcyjnym miejscem do zamieszkania i spędzania czasu wolnego (diagnoza – str. 86).
- Konieczność przeprowadzenia **gruntownej rewitalizacji części centralnej, staromiejskiej Kalisza**, którą należy traktować jako konieczny nowy impuls rozwojowy dla tego obszaru miasta, by służył on mieszkańcom i był jego wizytówką, miejscem reprezentacyjnym i jednocześnie przyjaznym (diagnoza – str. 30).
- Budowa nowych obiektów użyteczności publicznej, które pozwolą na poprawę warunków życia w mieście oraz jego estetyki (diagnoza – str. 87, cel 7 – str. 110).
- Konieczność zaprowadzenia racjonalnej polityki parkingowej jako elementu przeciwdziałającego degradacji, szczególnie na terenie staromiejskiego centrum miasta (cel 7 – str. 111).
- Potrzeba uzupełnienia niewystarczającej sieci ścieżek rowerowych w mieście (diagnoza – str. 84, cel 7 – str. 110).
- Rekultywacja terenów zdegradowanych (cel 5 – str. 107; 113).
- Poprawa niedostatecznej dostępności komunikacyjnej centrum miasta poprzez udoskonalenie funkcjonowania komunikacji publicznej (diagnoza – str. 86, cel 7 – str. 110).
- Konieczność budowy południowo-wschodniej obwodnicy miasta (SWOT – str. 94, cel 5 – str. 107, cel 7 – str. 110).
- Dążenie do zapewnienia wysokiej dostępności terenów inwestycyjnych (cel 4 – str. 104).

SFERA ŚRODOWISKOWA

- Konieczność ograniczenia zanieczyszczenia wód powierzchniowych (diagnoza – str. 76, SWOT – str. 94).
- W kontekście stanu powietrza atmosferycznego w Kaliszu konieczna jest zmiana struktury źródeł wykorzystywanych w systemach grzewczych na poziomie miasta (SWOT – str. 94, cel 8 – str. 112).
- Potrzeba zwiększenia inwestycji w odnawialne źródła energii, w tym zaplanowania przedsięwzięć idących w kierunku inwestycji w infrastrukturę do pozyskiwania energii geotermalnej, farmy wiatrowe, biogazownie i inne alternatywne źródła energii (cel 8 – str. 112).
- Potrzeba kontynuacji rozpoczętego procesu termomodernizacji szkół w kierunku objęcia nim wszystkich obiektów użyteczności publicznej (cel 8 – str. 112).
- Dążenie do zwiększenia świadomości ekologicznej mieszkańców (cel 8 – str. 112).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: <http://www.kalisz.pl/pl/system/files/tresc/zwyklestrony/2014/07/strategia-rozwoju-na-lata-2014-2024/zalacznik/strategiarozwoju-miastakaliszanalata2014-2024a.pdf> (pobrano 30.09.2016r.).

<i>nazwa dokumentu</i>
Wieloletnia prognoza finansowa dla Miasta Kalisza na lata 2016-2030
<i>rok i tryb przyjęcia</i>
Uchwały Nr XXVIII/337/2016 Rady Miejskiej Kalisza z dnia 29 września 2016 r.
<i>zakres czasowy i przestrzenny</i>
zakres przestrzenny: lata 2016-2030, zakres czasowy: Miasto Kalisz
<i>Cel główny</i> <small>(syntetyczne wskazanie zakresu merytorycznego dokumentu i jego zakładanej interwencji)</small>
<p>Wieloletnia prognoza finansowa jest dokumentem określającym ekonomiczne możliwości realizacji działań przewidzianych w wieloletnim programie rozwoju miasta. Konkretyzuje ona zaplanowane przedsięwzięcia określając ich wartość i planując okres ich realizacji poprzez uwzględnienie w wydatkach samorządu oraz zaplanowanie ich finansowania po stronie przychodów budżetu lokalnego. Wieloletnią Prognozę Finansową dla Miasta Kalisza na lata 2016-2030 opracowano z wykorzystaniem głównie danych historycznych dla Miasta Kalisza oraz w oparciu o rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 10 stycznia 2013 r. w sprawie wieloletniej prognozy finansowej jednostki samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2013 r. poz. 86). Należy uznać, że planowanie na tak długi okres czasu obarczone jest bardzo dużym ryzykiem błędu, dlatego też dochody i wydatki bieżące od 2020 r. zaplanowano na tym samym poziomie.</p> <p>Podstawą sformułowania rekomendacji jest analiza przedsięwzięć planowanych do realizacji.</p>
IDENTYFIKACJA REKOMENDACJI DLA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI
<p>SFERA GOSPODARCZA</p> <ul style="list-style-type: none"> Partnerstwo na rzecz podnoszenia jakości i efektywności usług administracyjnych w miastach w zakresie podatków i opłat lokalnych oraz zarządzania nieruchomościami – doskonalenie, jakości oraz monitorowanie procesu świadczenia usług administracyjnych istotnych dla prowadzenia działalności (przedsięwzięcie 1.1.1.4 i 1.1.2.3).
<p>SFERA SPOŁECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> Aerobik językowy nauczycieli kluczem do zintegrowanego kształcenia językowo-przedmiotowego – rozwijanie kompetencji językowych przez nauczycieli III Liceum Ogólnokształcącego poprzez nauczanie i uczenie się języków obcych, zapoznanie się z nowymi innowacyjnymi programami nauczania, metodami edukacyjnymi (przedsięwzięcie 1.1.1.1). Aktywnie idziemy w przyszłość – wzrost szans na rynku pracy osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (przedsięwzięcie 1.1.1.3). Równi na starcie - rozwój usług społecznych i zdrowotnych (przedsięwzięcie 1.1.1.7). Adaptacja CKUiP wraz z zakupem wyposażenia, w ramach projektu "Przestrzeń dla profesjonalistów" – doposażenie istniejących oraz utworzenie nowych pracowni (przedsięwzięcie 1.1.2.1). Rozbudowa, modernizacja, adaptacja wraz z zakupem sprzętu dla szkół zawodowych na terenie Kalisza w ramach projektu "Przestrzeń dla profesjonalistów" – doposażenie istniejących oraz utworzenie nowych pracowni (przedsięwzięcie 1.1.2.5). Częściowe pokrycie kosztów związanych z przeprowadzaniem badań lekarskich osób zatrzymanych lub doprowadzanych przez Policję, pobieraniem krwi do badań dla celów procesowych i wystawianiem dokumentów potwierdzających zgon – zapewnienie funkcjonowania Policji (przedsięwzięcie 1.3.1.1). Innowacje dla integracji cyfrowej – przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu na terenie K@lisza - utrzymanie trwałości projektu - przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu (przedsięwzięcie 1.3.1.2). Zakup Systemu Informacji Prawnej – zapewnienie dostępu do aktualnych przepisów prawa dla pracowników Urzędu (przedsięwzięcie 1.3.2.48).
<p>SFERA TECHNICZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> Program rozwoju zasobów mieszkalnych – budowa budynków wielorodzinnych (przedsięwzięcie 1.3.2.25).
<p>SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA</p> <ul style="list-style-type: none"> Regionalna zintegrowana infrastruktura informacji przestrzennej Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej – wdrażanie technologii komunikacyjno-informacyjnych dla rozszerzenia stosowania e-usług (przedsięwzięcie 1.1.2.4).

- Rozwój systemu komunikacji publicznej Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej – Kalisz – rozwój systemu komunikacji publicznej (przedsięwzięcie 1.1.2.6).
- Termomodernizacja budynków Publicznych Przedszkoli miasta Kalisza nr: 1, 9, 18, 20, 27, 30 – poprawa stanu obiektów (przedsięwzięcie 1.1.2.7).
- Termomodernizacja budynków Żłobków miasta Kalisza nr: 2, 3, 4 – poprawa stanu obiektów (przedsięwzięcie 1.1.2.8).
- Zagospodarowanie Baszty Dorotki wraz z przyległym terenem – poprawa stanu obiektu (przedsięwzięcie 1.1.2.11).
- Zainstalowanie urządzeń do obsługi Strefy Płatnego Parkowania w Kaliszu wraz z prowadzeniem czynności techniczno-organizacyjnych związanych z ich serwisem i kompleksowym utrzymaniem – rozbudowa układu komunikacyjnego miasta (przedsięwzięcie 1.3.1.4).
- Dostosowanie budynków żłobków w Kaliszu do wymogów przeciwpożarowych – poprawa stanu obiektów (przedsięwzięcie 1.3.2.9).
- Dotacja celowa na realizację projektu pn. "Z tradycją w przyszłość – renowacja zabytkowego kościoła pojezuickiego w centrum Kalisza i modernizacja wnętrza na potrzeby organizacji działań kulturalnych" dla Rzymskokatolickiej Parafii... – zachowanie cennego dziedzictwa, utrwalenie i upowszechnienie wiedzy o historii miasta i regionu oraz stworzenie nowoczesnej przestrzeni dla organizacji przedsięwzięć kulturalnych i artystycznych (przedsięwzięcie 1.3.2.10).
- Dotacja celowa na realizację zadania pn. "Prace konserwatorsko-budowlane wraz z kompleksową restauracją wnętrza kościoła przy zabytkowym zespole kościelno-klasztornym OO. Franciszkanów w Kaliszu przy ul. Sukienniczej 7" – zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturalnego (przedsięwzięcie 1.3.2.12).
- Dotacja na modernizację budynków UAM – rozwój infrastruktury edukacyjnej i społecznej (przedsięwzięcie 1.3.2.13).
- Modernizacja I Liceum Ogólnokształcącego – poprawa stanu technicznego obiektu (przedsięwzięcie 1.3.2.18).
- Mury Calisii – rewitalizacja średniowiecznych fortyfikacji obronnych miasta – poprawa stanu obiektu (przedsięwzięcie 1.3.2.19).
- Program "Infrastruktura dla rozwoju terenów inwestycyjnych" – rozbudowa układu komunikacyjnego miasta (przedsięwzięcie 1.3.2.23).
- Program Rozwoju Dróg Osiedlowych – rozbudowa układu komunikacyjnego miasta (przedsięwzięcie 1.3.2.24).
- Przebudowa mostu w ciągu ulicy Chopina wraz z przebudową ulicy na odc. od ul. Kościuszki do ul. Piskorzewie – rozbudowa układu komunikacyjnego miasta (przedsięwzięcie 1.3.2.27).
- Przebudowa Placu Kilińskiego – rozbudowa układu komunikacyjnego miasta (przedsięwzięcie 1.3.2.28).
- Przebudowa skrzyżowania ul. 3-go Maja - ul. Warszawska wraz z odc. ul. Warszawskiej do ul. Łódzkiej – rozbudowa układu komunikacyjnego miasta (przedsięwzięcie 1.3.2.29).
- **Rewitalizacja Głównego Rynku** – poprawa stanu układu komunikacyjnego (przedsięwzięcie 1.3.2.35).
- Rozbudowa budynku przy ul. Krótkiej na potrzeby Urzędu Miejskiego – poprawa stanu technicznego obiektu (przedsięwzięcie 1.3.2.37).
- Rozbudowa placu zabaw w Ogródku Jordanowskim (os. Śródmieście II) (BO) - Realizacja Budżetu Obywatelskiego 2016 r. (przedsięwzięcie 1.3.2.40).
- Rozbudowa ulic w ciągu drogi wojewódzkiej nr 450 na odcinku od "Rogatki" do granicy miasta – rozbudowa ul. Nowy Świat, ul. Częstochowskiej i ul. Rzymskiej (przedsięwzięcie 1.3.2.41).
- Rozwój terenów zielonych w mieście – rozwój terenów zielonych (przedsięwzięcie 1.3.2.43).
- Siłownia plenerowa w Ogródku Jordanowskim (os. Śródmieście II) (BO) – realizacja Budżetu Obywatelskiego 2016 r. (przedsięwzięcie 1.3.2.44).

SFERA ŚRODOWISKOWA

- Akcje edukacyjne mające na celu uświadamianie społeczeństwa w zakresie dotyczącym gospodarki niskoemisyjnej – realizacja działań naprawczych wynikających z Planu Gospodarki Niskoemisyjnej (przedsięwzięcie 1.1.1.2).
- Promowanie wykorzystania odnawialnych źródeł energii wśród mieszkańców i przedsiębiorców – realizacja działań naprawczych wynikających z Planu Gospodarki Niskoemisyjnej (przedsięwzięcie 1.1.1.5).

- Prowadzenie i aktualizowanie bazy Planu Gospodarki Niskoemisyjnej – realizacja działań naprawczych wynikających z Planu Gospodarki Niskoemisyjnej (przedsięwzięcie 1.1.1.6).
- Zanieczyszczenie! Znajdź rozwiązanie! – zainteresowanie uczniów sferą nauk ścisłych poprzez znajdowanie rozwiązań problemów ekologicznych, z jakimi boryka się współczesny świat (przedsięwzięcie 1.1.1.8).
- Przebudowa wylotów kanalizacji deszczowej do Proсны i jej dopływów z zamontowaniem urządzeń podczyszczających – poprawa stanu infrastruktury technicznej i środowiska naturalnego (przedsięwzięcie 1.3.2.32).
- Rozwój niskoemisyjnego systemu komunikacji publicznej Miasta Kalisza wraz z modernizacją oświetlenia ulicznego zwiększającego jego energooszczędność – rozwój systemu komunikacji publicznej (przedsięwzięcie 1.3.2.42).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie dokumentu udostępnionego przez UM Kalisza.

<i>nazwa dokumentu</i>
Strategia zintegrowanych inwestycji terytorialnych dla rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej
<i>rok i tryb przyjęcia</i>
Uchwała Nr 3/2016 Rady Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej z dnia 20 kwietnia 2016 roku
<i>zakres czasowy i przestrzenny</i>
zakres czasowy: 2014-2020, zakres przestrzenny: Aglomeracja Kalisko-Ostrowska
<i>Cel główny</i>
<small>(syntetyczne wskazanie zakresu merytorycznego dokumentu i jego zakładanej interwencji)</small>
<p>Stworzenie spójnej wizji rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej, wraz z identyfikacją istniejących problemów oraz przedstawieniem priorytetowych działań na przyszłość. W dokumencie określono, że w wyniku partnerskiej współpracy w 2020 r. Aglomeracja Kalisko-Ostrowska osiągnie następujące korzyści rozwojowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • będzie obszarem intensywnego rozwoju gospodarczego i społecznego, • interwencja publiczna przyczyni się do wzrostu liczby przedsiębiorstw i miejsc pracy w sferze prywatnej, • poprawi się konkurencyjność funkcjonujących tu przedsiębiorstw, które uzyskają większy dostęp do nowoczesnej infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej oraz wykwalifikowanych w toku ulepszanej edukacji zawodowej pracowników, • podjęte działania w zakresie profilaktyki zdrowotnej poprawią kondycję fizyczną mieszkańców Aglomeracji, a lepsza jakość i dostęp do usług instytucji kultury i dziedzictwa narodowego pozytywnie wpłynie na rozwój społeczny obszaru, • poprawi się jakość środowiska przyrodniczego dzięki inwestycjom w ekologiczny transport publiczny, infrastrukturę kanalizacyjną i usprawnienia efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej, • działania rewitalizacyjne realizowane przez gminy Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej doprowadzą do rozwiązania wielu problemów społecznych zdegradowanych dzielnic miast i dysfunkcyjnych obszarów wiejskich i przyczynią się do poprawy jakości przestrzeni publicznej, • mieszkańcy i przedsiębiorstwa Aglomeracji będą korzystać z szerokopasmowego Internetu, a rozwijająca się gospodarka będzie konkurencyjna na rynku krajowym. Nastąpi wielopłaszczyznowa integracja usług publicznych dostępnych dla mieszkańców Aglomeracji oraz wszystkich zainteresowanych usługami świadczonymi w obrębie Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej, • poprawi się dostępność i jakość infrastruktury drogowej. <p>Działanie 4.3 Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej to Rewitalizacja obszarów miejskich i wiejskich.</p> <p>Podstawą sformułowania rekomendacji jest analiza diagnozy, analizy SWOT, wizji i celów strategicznych oraz osi priorytetowych i działań.</p>
IDENTYFIKACJA REKOMENDACJI DLA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI
SFERA GOSPODARCZA
<ul style="list-style-type: none"> • Potrzeba zwiększenia liczby podmiotów gospodarczych na obszarze śródmieścia (diagnoza – str. 91-92). • Konieczność wykorzystania działań rewitalizacyjnych w celu zwiększenia dywersyfikacji działalności

gospodarczej (priorytet 4 – str. 188).

SFERA SPOŁECZNA

- Potrzeba ograniczenia wysokiego poziomu przestępczości, dużej liczby osób długotrwale bezrobotnych oraz korzystających z pomocy społecznej (diagnoza – str. 91-92).
- Konieczność **włączenia w działania rewitalizacyjne** projektów związanych z odnową społeczną i podnoszeniem aktywności gospodarczej, które mogą być finansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego (diagnoza – str. 92-93).
- Potrzeba **wykorzystania działań rewitalizacyjnych** na rzecz aktywizacji mieszkańców w procesie tworzenia wspólnych rozwiązań problemów oraz w celu budowy ich identyfikacji z miastem (diagnoza – str. 93).
- Konieczność bezpośredniej aktywizacji społecznej i zawodowej mieszkańców **obszarów rewitalizowanych** (diagnoza – str. 93-94).
- Potrzeba kształtowania w społeczeństwie większej świadomości na temat **potrzeby rewitalizacji** i termomodernizacji budynków (diagnoza – str. 142).
- Wskazanie na możliwość **wykorzystania projektów rewitalizacyjnych** do włączania społecznych osób zmarginalizowane oraz zagrożonych marginalizacją (diagnoza – str. 150).
- Zakładanym **efektem rewitalizacji** powinien być wzrost liczby ludności na obszarach poddanych zmianom (wskaźnik efektu działania 4.3 – str. 162).

SFERA TECHNICZNA

- Potrzeba poprawy złego stanu technicznego i niskiej efektywności energetycznej budynków oraz infrastruktury technicznej (diagnoza – str. 92).

SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA

- Konieczność uwzględniania podczas opracowywania **programu rewitalizacji** obszarów zdegradowanych kontekstu aglomeracyjnego (diagnoza – str. 95).
- **Działania rewitalizacyjne** powinny się skupić na odtworzeniu centrotwórczej funkcji Śródmieścia przez zmniejszenie skutków zjawisk kryzysowych (diagnoza – str. 93) oraz na odwróceniu trendów depopulacyjnych i niekontrolowanej suburbanizacji (diagnoza – str. 95).
- W ramach działań podejmowanych na obszarach śródmiejskich należy dążyć do rozwiązania problemów związanych z parkowaniem. W tym zakresie zaleca się (diagnoza – str. 115-116):
 - uporządkowanie parkowania w rejonie śródmiejskim w zakresie wydzielenia, oznakowania stanowisk, weryfikacji dotychczasowego sposobu wyznaczania miejsc do parkowania,
 - wprowadzenie ograniczeń przestrzeni parkingowej w centrum,
 - budowę parkingów *Park&Go* w bliskim sąsiedztwie centrum,
 - wprowadzenie dynamicznego Systemu Informacji Parkingowej z danymi o liczbie i umiejscowieniu wolnych miejsc do parkowania.
- Zmiany w zakresie polityki transportowej powinny zmierzać do podkreślenia priorytetowego charakteru transportu publicznego, który powinien korzystać z dedykowanych pasów ruchu. Zaleca się również promowanie transportu rowerowego poprzez budowę odpowiedniej infrastruktury (m.in.: stojaki, wiaty, system roweru miejskiego) (diagnoza – str. 116-117).
- Potrzebna realizacji stopniowej wymiany kanalizacji azbestocementowej (diagnoza – str. 75).

SFERA ŚRODOWISKOWA

- Konieczność poprawy stanu powietrza atmosferycznego, którego poziom zanieczyszczenia jest jednym ze skutków zjawisk kryzysowych w mieście (diagnoza – str. 93).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: <http://www.sako-info.pl/strategia-zit-ako> (pobrano 30.09.2016r.).

DOKUMENTY UKIERUNKOWANE NA SFERĘ GOSPODARCZĄ:

<i>nazwa dokumentu</i>
Aktualizacja zintegrowanego planu rozwoju obszarów miejskich i przemysłowych Miasta Kalisza do roku 2020
<i>rok i tryb przyjęcia</i>
Uchwała Nr XLII/583/2013 Rady Miejskiej Kalisza z dnia 20 grudnia 2013 r.
<i>zakres czasowy i przestrzenny</i>
zakres czasowy: 2013-2020, zakres przestrzenny : Miasto Kalisz
<i>Cel główny</i> <small>(syntetyczne wskazanie zakresu merytorycznego dokumentu i jego zakładanej interwencji)</small>
<p>Dokument stanowi aktualizację „Zintegrowanego Planu Rozwoju Obszarów Miejskich i Przemysłowych dla Miasta Kalisza do roku 2020” przyjętego uchwałą Rady Miejskiej Kalisza NR XXVII/355/2012 z dnia 27 września 2012r. Przedmiotowa aktualizacja została podyktowana potrzebą wytyczenia kolejnych obszarów, na których należy podjąć działania rewitalizacyjne.</p> <p>Podstawą sformułowania rekomendacji, ze względu na następstwo przedmiotowego dokumentu i GPR, który <i>de facto</i> go zastąpi w obszarze rewitalizacji „Śródmieście” jest zwrócenie uwagi na zaplanowane w nim projekty rewitalizacyjne.</p>
IDENTYFIKACJA REKOMENDACJI DLA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI
<p>SFERA GOSPODARCZA</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Dom pod Aniołami” – utworzenie kompleksu hotelowego i handlowo–usługowego. W ramach inwestycji planuje się kompleksową odbudowę oraz remont kamienicy, a także utworzenie parkingu i zagospodarowanie przyległych terenów obszarami zieleni oraz elementami małej architektury. Prace budowlane dotyczące kamienicy odbywać się będą pod nadzorem Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, w celu podkreślenia walorów historycznych budynku poprzez odtworzenie jego stanu pierwotnego. Realizacja projektu doprowadzi do powstania kompleksu, w którego skład wchodzić będą m.in.: kawiarnia, restauracja, spa, hotel, powierzchnie handlowe i usługowe (str. 40). • Przygotowanie rzeki do przepływów łodzi oraz spływów kajakowych - przedmiotem projektu są prace związane z przygotowaniem odcinka rzeki Proсны przepływającego przez miasto do przepływu łodzi oraz spływów kajakowych. Działania te realizowane byłyby w ramach szlaku wodnego „Wielkiej Pętli Wielkopolski”, będącego jednym z ważniejszych produktów turystycznych województwa (str. 41). • Adaptacja obiektów w Śródmieściu do pełnienia funkcji usługowo–handlowych (Adaptacja zabytkowego budynku „Koszary Godebskiego” na cele handlowo–usługowe – zadanie zrealizowane przez prywatnego inwestora poprzez uruchomienie sklepu „Biedronka”; Nadanie nowych funkcji obiektom przemysłowym przy ul. Chopina 23 w Kaliszu – zadanie częściowo zrealizowane przez prywatnego inwestora; Remont części wspólnych oraz parteru o funkcji handlowo–usługowej Kamienicy przy ul. Franciszkańskiej 2; Zagospodarowanie kompleksu zabudowań po fabryce Calisia) (str. 42-44) – zadania planowane do realizacji przez prywatnych właścicieli nieruchomości
<p>SFERA SPOŁECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Artystyczna aktywizacja starówki - projekt ma na celu aktywizację artystycznych przedsięwzięć na terenie Miasta Kalisza, poprzez zaproszenie artystów i wykonawców specjalizujących się w różnych dziedzinach sztuki: aktorów, muzyków, mimów, kuglarzy, kataryniarzy, szczudlarzy, władców ognia oraz innych związanych z nurtem <i>streetartu</i>. Miasto planuje przeznaczyć środki finansowe na niewielkie wstępne wynagrodzenie dla artystów, zachęcając do prezentacji swojego repertuaru w Kaliszu (str. 39).
<p>SFERA TECHNICZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fundusz Rewitalizacji zabytkowych kamienic w Kaliszu - w ramach projektu planuje się stworzenie Funduszu Rewitalizacji, udzielającego niskooprocentowanych pożyczek właścicielom zabytkowych kamienic w mieście. Pożyczki te miałyby być przeznaczone na odbudowanie elewacji zabytkowych kamienic. Udzielane byłyby również na remonty parterów, piętér i podwórzy, pod warunkiem zmiany ich funkcji na pożądaną z punktu widzenia rewitalizacji Rynku: gastronomicznej, turystycznej, handlowej opartej o sprzedaż sztuki, rękodzieła i produktów lokalnych (str. 39).
<p>SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rewitalizacja Głównego Rynku w Kaliszu - kompleksowa przebudowa płyty placu oraz

zagospodarowanie jej powierzchni. Inwestycja uwzględnia również remont dachu oraz elewacji Ratusza, która została zrealizowana w latach 2014-2015 (str. 39).

- Utworzenie deptaka spacerowego w ciągu ulic: Zamkowej, Kanonickiej oraz Śródmiejskiej - w ramach projektu planuje się utworzenie deptaka spacerowego przecinającego Śródmieście oraz Główny Rynek w Kaliszu w kierunku rzeki Proсны. Projekt obejmuje remont ulic i chodników w sposób ułatwiający komunikację pieszą oraz likwidację strefy parkowania (str. 40).
- Usprawnienie i reorganizacja ruchu drogowego w Śródmieściu - projekt polega na:
 - utworzeniu ciągów pieszo – jezdnych i wyznaczeniu miejsc parkingowych po jednej stronie ulicy;
 - ograniczeniu ruchu samochodowego na ulicach: Śródmiejskiej, Zamkowej, Kanonickiej, części Złotej, Rzeźniczej, Mariańskiej i części Łaziennej.
 - remoncie lub przebudowie ulic znajdujących się w złym stanie technicznym;
 - utworzeniu wielopoziomowych parkingów buforowych, ograniczających natężenie ruchu samochodowego oraz eliminujących problem małej liczby miejsc parkingowych na obszarze (str. 40).
- Zagospodarowanie bulwarów wzdłuż rzeki Proсны - projekt polega na zagospodarowaniu terenów nad brzegiem rzeki Proсны: od ulicy Śródmiejskiej do ulicy Wodnej. Zagospodarowanie obejmuje stworzenie terenów rekreacyjnych ze ścieżkami pieszymi i rowerowymi oraz instalację elementów małej architektury. Na zagospodarowanych terenach można utworzyć niewielkie stanowiska handlowo–gastronomiczne oraz wprowadzić małą architekturę (str. 41).
- Oznaczenie granic i obiektów dawnej Dzielnicy Żydowskiej - w ramach projektu planuje się czytelne oznaczenie granic poprzez przebudowę nawierzchni chodników z użyciem kolorów bądź symboliki, wyróżniających Dzielnicę Żydowską na tle pozostałej przestrzeni Śródmieścia. Ważne jest również oznaczenie obiektów związanych z historią kaliskich Żydów tablicami informacyjnymi, zawierającymi podstawowe informacje i ciekawostki historyczne (str. 42).
- Zagospodarowanie skweru na Rozmarku - Na małym skwerze, ściśle związanym z historią Żydów w Kaliszu przewidziano utworzenie makiety dawnej Dzielnicy Żydowskiej (str. 42) (zadanie zrealizowane).
- Zagospodarowanie pozostałej przestrzeni publicznej Śródmieścia (Wyeksponowanie relikwów zamku Kazimierzowskiego wraz z zagospodarowaniem przyległych terenów; Uporządkowanie Nowego Rynku; Przebudowa placu Św. Stanisława) (str. 44-45).

SFERA ŚRODOWISKOWA

nie dotyczy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: <http://www.kalisz.pl/pl/q/o-miescie/dokumenty/zintegrowany-plan-rozwoju-obszarow-miejskich-i-poprzemyslowych-miasta-kalisza-do-roku-2020> (pobrano 30.09.2016r.).

DOKUMENTY UKIERUNKOWANE NA SFERĘ SPOŁECZNA:

<i>nazwa dokumentu</i>
Wieloletni program współpracy Miasta Kalisza z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na lata 2016-2020
<i>rok i tryb przyjęcia</i>
Uchwała nr XVI/186/2015 Rady Miejskiej Kalisza z dnia 20 listopada 2015 roku
<i>zakres czasowy i przestrzenny</i>
zakres czasowy: 2016 – 2020, zakres przestrzenny: Miasto Kalisz
<i>Cel główny</i> <small>(syntetyczne wskazanie zakresu merytorycznego dokumentu i jego zakładanej interwencji)</small>
Dokument określa założenia i kierunki współpracy w realizacji zadań publicznych przez samorząd i sektor pozarządowy. Program stwarza warunki do rozwoju aktywności mieszkańców, wyrażającej się w podejmowaniu działania na rzecz wspólnoty lokalnej, samoorganizujących się w tym celu w formalnych i nieformalnych strukturach, wraz z samorządem definiujących problemy i społeczne potrzeby oraz wyznaczających wspólne cele. Celem głównym Programu jest budowanie aktywności społecznej mieszkańców poprzez zwiększenie zaangażowania i odpowiedzialności w realizacji zadań publicznych Miasta przez organizacje pozarządowe, z zapewnieniem ich efektywności i dostosowaniem do potrzeb społecznych. Podstawą sformułowania rekomendacji jest ogólna analiza zapisów dokumentu.
IDENTYFIKACJA REKOMENDACJI DLA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI
SFERA GOSPODARCZA
<ul style="list-style-type: none"> • Współpraca Miasta Kalisza w kontekście sfery gospodarczej z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego dotyczy w szczególności zadań w zakresie (§3): <ul style="list-style-type: none"> ○ działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, ○ działalności wspomagającej rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości.
SFERA SPOŁECZNA
<ul style="list-style-type: none"> • Współpraca Miasta Kalisza w kontekście sfery społecznej z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego dotyczy w szczególności zadań w zakresie (§3): <ul style="list-style-type: none"> ○ pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób, ○ ochrony i promocji zdrowia, w tym działalności leczniczej, ○ działalności na rzecz osób niepełnosprawnych, ○ działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym.
SFERA TECHNICZNA
nie dotyczy
SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA
<ul style="list-style-type: none"> • Współpraca Miasta Kalisza w kontekście sfery przestrzennej z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego dotyczy w szczególności zadań w zakresie (§3): ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego.
SFERA ŚRODOWISKOWA
nie dotyczy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: http://bip.kalisz.pl/uchwaly/2015_16_186.pdf (pobrano 30.09.2016r.).

<i>nazwa dokumentu</i>	
Raport kultura 2014/2015 fakty - liczby - wydarzenia	
<i>rok i tryb przyjęcia</i>	
publikacja w październiku 2015	
<i>zakres czasowy i przestrzenny</i>	
zakres czasowy: 2014/2015, zakres przestrzenny: Miasto Kalisz	
<i>Cel główny</i>	
<small>(syntetyczne wskazanie zakresu merytorycznego dokumentu i jego zakładanej interwencji)</small>	
Dokument ma charakter sprawozdawczo-informacyjny. Podkreśla sukcesy, a także analizuje szczegółowo aktywność kulturalną miasta w ostatnim sezonie tj. 2014/2015. Dokument pozwala zidentyfikować strukturę oferty kulturalno-rozrywkowej oraz jej odbiór przez mieszkańców. Podstawą sformułowania rekomendacji jest ogólna analiza zapisów dokumentu.	
IDENTYFIKACJA REKOMENDACJI DLA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	
SFERA GOSPODARCZA	
<ul style="list-style-type: none"> Konieczność utrzymania i wzrostu aktywności kulturalnych finansowanych przez samorząd Kalisza (str. 8-11). 	
SFERA SPOŁECZNA	
<ul style="list-style-type: none"> Identyfikacja dotychczasowych pomysłów na projekty i przedsięwzięcia kulturalne w Kaliszu WKiS, SiT (str. 8-25). Identyfikacja frekwencji mieszkańców i popularności wydarzeń – aktywność kulturalna Kaliszan WKiS, SiT (str. 26-27). Analiza aktywności wybranych placówek kultury: Filharmonia Kaliska, Miejska Biblioteka Publiczna im. Adama Asnyka, Ośrodek Kultury Plastycznej „Wieża Ciśnień”, Galeria Sztuki im. Jana Tarasina, Teatr im. Wojciecha Bogusławskiego, Centrum Kultury i Sztuki, Muzeum Okręgowe Ziemi Kaliskiej (str. 28-69). 	
SFERA TECHNICZNA	nie dotyczy
SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA	nie dotyczy
SFERA ŚRODOWISKOWA	nie dotyczy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: <http://www.kalisz.pl/pl/g/o-miescie/dokumenty/raport-kultura-20122013> (pobrano 30.09.2016r.).

<i>nazwa dokumentu</i>	
Miejski program działań na rzecz osób niepełnosprawnych w Kaliszu	
<i>rok i tryb przyjęcia</i>	
Załącznik do Uchwały nr XXXIV/472/2013 Rady Miejskiej Kalisza z dnia 25 kwietnia 2013 r.	
<i>zakres czasowy i przestrzenny</i>	
zakres czasowy: 2013 – 2017, zakres przestrzenny: Miasto Kalisz	
<i>Cel główny</i>	
<small>(syntetyczne wskazanie zakresu merytorycznego dokumentu i jego zakładanej interwencji)</small>	
Celem programu jest stworzenie systemu umożliwiającego przywrócenie osoby niepełnosprawnej społeczeństwu, wytworzenie poczucia aktywnego uczestnictwa, eliminacji postawy roszczeniowej oraz „przekształcenie” osób niepełnosprawnych z „biorców” opieki społecznej w osoby zasilające budżet lokalny. W dokumencie podkreśla się znaczenie rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz przestrzegania praw osób niepełnosprawnych. Osiągnięcie założonego celu strategicznego jakim jest wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych przewiduje realizację pięciu działań. Podstawą sformułowania rekomendacji jest analiza diagnozy, celu i działań przewidywanych do realizacji.	
IDENTYFIKACJA REKOMENDACJI DLA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	
SFERA GOSPODARCZA	

nie dotyczy	
SFERA SPOŁECZNA	<ul style="list-style-type: none"> • Dążenie do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz przestrzegania praw osób niepełnosprawnych, w ramach realizacji integralnej części Polityki Społecznej Miasta Kalisza (cel programu – str. 14). • Konieczność likwidowania barier w komunikowaniu się oraz zapewniania łatwiejszego dostępu do informacji - zapewnienie swobodnego komunikowania się oraz informacji dotyczącej usług i świadczeń dla osób niepełnosprawnych kompleksowej i łatwo dostępnej (działanie 1 – str. 14-15). • Potrzeba aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych - wzmocnienie poziomu przygotowania zawodowego i możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych (działanie 2 – str. 15). • Dążenie do integracji osób niepełnosprawnych - zapewnienie rozwoju osobistego poprzez aktywny udział w życiu społecznym, kulturalnym, sportowym miasta (działanie 3 – str. 15-16). • Konieczność wspierania dostępu do usług medycznych: rehabilitacyjnych i specjalistycznych - zwiększenie dostępności usług medycznych w celu dostosowania i rozszerzenia istniejących form świadczeń w ramach systemu opieki zdrowotnej (działanie 5 – str. 17).
SFERA TECHNICZNA	<ul style="list-style-type: none"> • Potrzeba likwidacji barier architektonicznych oraz urbanistycznych, a także komunikacyjnych, technicznych - zniesienie wszelakich ograniczeń uniemożliwiających lub utrudniających swobodne przemieszczanie się osobom niepełnosprawnym w budynkach oraz w przestrzeni publicznej w celu korzystania w pełni z praw i przywilejów obywatelskich oraz prawidłowego ich funkcjonowania w miejscu zamieszkania i środowisku lokalnym (działanie 4 – str. 16-17). • Konieczność wspierania dostępu do usług medycznych: rehabilitacyjnych i specjalistycznych - zwiększenie dostępności usług medycznych w celu dostosowania i rozszerzenia istniejących form świadczeń w ramach systemu opieki zdrowotnej (działanie 5 – str. 17).
SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA	nie dotyczy
SFERA ŚRODOWISKOWA	nie dotyczy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: <http://bip.kalisz.pl/zamierzenia/13.pdf> (pobrano 30.09.2016r.).

<i>nazwa dokumentu</i>
Strategia rozwiązywania problemów społecznych dla Miasta Kalisza na lata 2016-2025
<i>rok i tryb przyjęcia</i>
Uchwała nr XXI/265/2016 Rady Miejskiej Kalisza z dnia 31 marca 2016 roku
<i>zakres czasowy i przestrzenny</i>
zakres czasowy: 2016 – 2025, zakres przestrzenny: Miasto Kalisz
<i>Cel główny</i> <small>(syntetyczne wskazanie zakresu merytorycznego dokumentu i jego zakładanej interwencji)</small>
<p>Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest jednym z podstawowych narzędzi realizacji lokalnej polityki społecznej Kalisza. Ma stanowić podstawę do realizacji względnie trwałych wzorów interwencji społecznych, podejmowanych w celu zmiany (poprawy) tych stanów rzeczy (zjawisk) występujących w obrębie danej społeczności, które oceniane są negatywnie. Jest dokumentem określającym strategię rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Jest wieloletnim dokumentem programowym, na bazie którego w perspektywie 10 lat będzie realizowana polityka społeczna miasta uwzględniająca podstawowe, przyjęte w przedmiotowym obszarze zasady, tj. w szczególności zasadę samopomocy, zasadę przezorności, zasadę solidarności społecznej, zasadę pomocniczości, zasadę partycypacji, zasadę samorządności, zasadę dobra wspólnego oraz zasadę wielosektorowości. Strategia wskazuje na szanse rozwiązania problemów społecznych miasta poprzez m.in. realizację działań rewitalizacyjnych.</p> <p>Podstawą sformułowania rekomendacji jest ogólna analiza dokumentu.</p>
IDENTYFIKACJA REKOMENDACJI DLA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI
SFERA GOSPODARCZA

- Konieczność przeciwdziałania negatywnym skutkom bezrobocia poprzez realizację programów na rzecz rozwoju przedsiębiorczości w mieście Kaliszu (cel ogólny 1.6 – str. 87).
- Utrzymywanie aktywności zawodowej poprzez rozwój systemu zapewnienia opieki dla osób zależnych (cel ogólny 2.1 – str. 90).

SFERA SPOŁECZNA

- Działania podejmowane w ramach polityki społecznej miasta wobec osób starszych (rozdział 3.1.3 oraz cel ogólny 2.3, 2.4 i 2.5 – str. 21 i 91-93) powinny m.in.:
 - tworzyć warunki do zaspokajania ich potrzeb oraz kształtować odpowiednie relacje między starszym pokoleniem a młodszymi generacjami,
 - zapobiegać marginalizacji ludzi starych oraz kształtować międzypokoleniową solidarność,
 - zapewniać specjalistyczne i efektywne formy pomocy osobom starszym, w celu jak najdłuższego utrzymania ich we własnym środowisku zamieszkania,
 - podejmować działania zarówno w obszarze opieki jak i aktywizacji osób w wieku senioralnym.
- Działania podejmowane w ramach polityki społecznej miasta wobec osób i rodzin (diagnoza oraz cel ogólny 1.1 - 1.5 – str. 84-86) powinny m.in.:
 - podejmować działania wspierające osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia bieżących potrzeb i umożliwienia im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka, przy współudziale osób ubiegających się o udzielenie pomocy,
 - pomagać w doprowadzeniu do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem,
 - umożliwić osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia,
 - pomagać dziecku i rodzinie odpowiednio do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy społecznej i w zakresie wynikającym z indywidualnych potrzeb,
 - umożliwić osobom niepełnosprawnym uczestnictwo w życiu społecznym.
- Działania podejmowane w ramach polityki społecznej miasta w celu zapobiegania negatywnym skutkom bezrobocia (cel ogólny 1.6, str. 87) powinny m.in. :
 - wzmacniać i podtrzymywać zdolności osób bezrobotnych,
 - intensyfikować działania wspierające osoby bezrobotne w nabywaniu umiejętności poszukiwania pracy, kształtować postawy osób bezrobotnych poprzez upowszechnianie działalności Klubu Integracji Społecznej,
 - zmierzać do tworzenia specjalistycznej sieci wsparcia, realizowanej przez profesjonalistów: pracowników socjalnych, pedagogów, psychologów, kuratorów, policjantów, lekarzy i innych osób w ramach szeroko zakrojonej współpracy interdyscyplinarnej,
 - zmierzać do kompleksowego rozwiązywania problemu bezdomności, nie tylko poprzez jednostki pomocy społecznej i działające w tym obszarze organizacje pozarządowe, ale przy współdziałaniu z innymi podmiotami, które bezpośrednio związane są z tym zjawiskiem.

SFERA TECHNICZNA

- W ramach marginalizacji i minimalizacji zagrożeń dla osób niepełnosprawnych (cel ogólny 2.1 – str. 89) powinno się likwidować bariery architektoniczne i techniczne, wynikające z indywidualnych potrzeb osób niepełnosprawnych.

SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA

- Polityka społeczna miasta powinna wspomagać rozwój usług z zakresu pomocy socjalnej oraz umożliwić osobom i rodzinom w sytuacjach kryzysowych jak najszerze korzystanie z sieci tych usług. Należy zadbać o rozwój liczby miejsc całonocnego pobytu, w tym sieci placówek rodzinnych, stwarzających osobom starszym najdogodniejsze warunki pobytu. W obszarze aktywizacji należy zadbać o zwiększenie dostępu do usług społecznych, np. placówek edukacyjnych, kulturalnych i rekreacyjno-sportowych oraz systematycznie podnosić jakość usług opiekuńczych dla osób starszych i niepełnosprawnych (diagnoza – np. str. 39).
- Należy wspierać rodziny w zakresie zabezpieczenia potrzeb mieszkaniowych (cel ogólny 1.7, str. 87), poprzez dążenie do:
 - zwiększenia dostępności lokali socjalnych i mieszkań komunalnych,
 - zwiększenia ilości mieszkań chronionych na terenie miasta Kalisza.

SFERA ŚRODOWISKOWA

nie dotyczy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: http://www.mops-kalisz.pl/modules/srps/DOKUMENT_SRPS%202016%202025.pdf (pobrano 30.09.2016r.).

<i>nazwa dokumentu</i>
Miejski program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na 2016 rok
<i>rok i tryb przyjęcia</i>
Uchwała Nr XXI/267/2016 Rady Miejskiej Kalisza z dnia 31 marca 2016 r.
<i>zakres czasowy i przestrzenny</i>
zakres czasowy: 2016, zakres przestrzenny: Miasto Kalisz
<i>Cel główny</i> <small>(syntetyczne wskazanie zakresu merytorycznego dokumentu i jego zakładanej interwencji)</small>
<p>Program obejmuje opis dotychczas realizowanych działań oraz zadania planowane do realizacji w 2016 roku, wynikające z nałożonych przez ustawę zadań własnych gminy. Wszystkie zadania realizowane w ramach Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ukierunkowane są na przeciwdziałanie zjawisku nadużywania alkoholu oraz zminimalizowanie jego skutków społecznych, w tym przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, a także szkód zdrowotnych u osób dotkniętych problemem alkoholowym.</p> <p>Podstawą sformułowania rekomendacji jest ogólna analiza dokumentu, a zwłaszcza wskazanych w jego treści pięciu problemów.</p>
IDENTYFIKACJA REKOMENDACJI DLA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI
<p>SFERA GOSPODARCZA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Konieczność ograniczania naruszania prawa na rynku alkoholowym (problem V: zadania własne Miasta - str. 22) poprzez prowadzenie działalności edukacyjnej i szkoleniowej oraz działań kontrolnych i interwencyjnych.
<p>SFERA SPOŁECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Konieczność zmniejszania rozmiarów szkód zdrowotnych i społecznych spowodowanych nadużywaniem alkoholu i uzależnieniem od alkoholu (problem I: cele i zadania do realizacji - str. 15-17) poprzez: <ul style="list-style-type: none"> ○ zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej, ○ zapobieganie wykluczeniu społecznemu, ○ wsparcie w utrzymaniu abstynencji, ○ działania edukacyjne na temat szkodliwości picia alkoholu. • Ograniczenie zaburzeń życia rodzinnego i społecznego, wywołanych nadużywaniem alkoholu, w tym szkód zdrowotnych i rozwojowych dzieci z rodzin alkoholowych poprzez (problem II: cele i działania do realizacji – str. 17-18): <ul style="list-style-type: none"> ○ zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej, ○ pomoc psychospołeczną i prawną, ○ pomoc dzieciom z rodzin alkoholowych, ○ poprawę funkcjonowania dorosłych członków rodzin osób uzależnionych, pijących alkohol szkodliwie i ryzykownie, ○ ochronę przed przemocą w rodzinie. • Konieczność ograniczenia zjawiska picia alkoholu przez dzieci i młodzież (problem III: cele i działania do realizacji – str. 18-20) poprzez: <ul style="list-style-type: none"> ○ zwiększenie dostępności oraz realizację programów profilaktycznych, ○ utrwalanie postaw abstynenckich wśród dzieci i młodzieży, ○ zwiększenie dostępności zajęć alternatywnych do sięgania po środki psychoaktywne, ○ zmniejszenie liczby młodzieży często pijącej alkohol, ○ udzielanie pomocy i wsparcia rodzicom, których dzieci piją alkohol, ○ zwiększenie kompetencji wychowawczych rodziców, ○ profilaktyczną działalność informacyjną i edukacyjną. • Wzrost aktywności oraz współpracy organizacji i instytucji w podejmowaniu działań na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych alkoholu i ich
ŚWIADCZENIE USŁUGI DORADZTWA EKSPERCKIEGO PRZY SPORZĄDZANIU GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

<p>rodzin (problem IV: cele i działania do realizacji – str. 20-22) poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> o zwiększenie zakresu działań podejmowanych przez środowiska abstynenckie, o włączenie się organizacji i stowarzyszeń w działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, o podnoszenie kwalifikacji różnych grup zawodowych działających na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania przemocy w rodzinie, o podejmowanie działań na rzecz promowania abstynencji i trzeźwego stylu życia, o podejmowanie działań edukacyjnych i profilaktycznych na rzecz lokalnej społeczności, o podejmowanie działań zapobiegających wykluczeniu społecznemu i izolacji społecznej osób uzależnionych i ich rodzin. <ul style="list-style-type: none"> • Promowanie wolontariatu jako sprawdzonej formy pracy na rzecz lokalnej społeczności. 	
SFERA TECHNICZNA	nie dotyczy
SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA	nie dotyczy
SFERA ŚRODOWISKOWA	nie dotyczy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: http://bip.kalisz.pl/uchwaly/2016_21_267.pdf (pobrano 30.09.2016r.).

<i>nazwa dokumentu</i>	
Miejski program przeciwdziałania narkomanii	
<i>rok i tryb przyjęcia</i>	
Uchwała nr XXI/268/2016 Rady Miejskiej Kalisza z dnia 31 marca 2016 r.	
<i>zakres czasowy i przestrzenny</i>	
zakres czasowy: 2016r., zakres przestrzenny: Miasto Kalisz	
<i>Cel główny</i> <small>(syntetyczne wskazanie zakresu merytorycznego dokumentu i jego zakładanej interwencji)</small>	
<p>Program obejmuje opis dotychczas realizowanych działań oraz planowane do realizacji w 2016 roku, wynikające z nałożonych przez ustawę zadań własnych gminy: zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem, udzielanie rodzinom osób uzależnionych pomocy psychospołecznej i prawnej, prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, wspomaganie działań instytucji i organizacji służących rozwiązywaniu problemów narkomanii, pomoc społeczną osobom uzależnionym i ich rodzinom.</p> <p>Wszystkie zadania realizowane w ramach Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, mają za zadanie rozwiązywanie problemów narkotykowych w mieście Kaliszu i spełniają wymienione powyżej przesłanki ustawowe.</p> <p>Podstawą sformułowania rekomendacji jest ogólna analiza dokumentu, a zwłaszcza wskazanych w jego treści pięciu problemów.</p>	
IDENTYFIKACJA REKOMENDACJI DLA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	
SFERA GOSPODARCZA	nie dotyczy
SFERA SPOŁECZNA	<ul style="list-style-type: none"> • Działania mające na celu zmniejszenie rozmiarów szkód zdrowotnych i społecznych spowodowanych używaniem szkodliwym i uzależnieniem od narkotyków i innych środków psychoaktywnych (cel problemu I, str. 13), poprzez: <ul style="list-style-type: none"> o zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej (działania kierunkowe – 1), w tym: <ul style="list-style-type: none"> – poradnictwo ambulatoryjne dla osób używających narkotyki i inne środki psychoaktywne (zadanie – 3), – motywowanie do leczenia osób używających i uzależnionych od narkotyków (zadanie – 6), – podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób zajmujących się profesjonalnie pomocą terapeutyczną i leczeniem osób używających i uzależnionych od narkotyków oraz szkolenia grup zawodowych mających styczność z osobami uzależnionymi od narkotyków (zadanie – 10),

- prowadzenie działalności interwencyjnej wobec osób z problemem narkotykowym (zadanie – 12),
 - realizacja programu CANDIS – krótkoterminowego programu terapii dla osób uzależnionych od marihuany (zadanie – 13).
- zmniejszenie marginalizacji społecznej (działania kierunkowe – 2), w tym:
 - udzielanie świadczeń pomocy społecznej osobom uzależnionym od narkotyków (zadanie – 7),
 - prowadzenie działań rehabilitacyjnych i zapobiegających wykluczeniu społecznemu (zadanie – 8).
- wsparcie w utrzymaniu abstynencji (działania kierunkowe – 3), w tym: prowadzenie grupy terapeutycznej „After care” dla osób po podstawowym programie terapeutycznym (zadanie – 2),
- edukację na temat szkodliwości używania narkotyków i innych środków psychoaktywnych (działania kierunkowe – 4), w tym:
 - realizacja programu wczesnej interwencji wobec młodzieży eksperymentującej z narkotykami (zadanie – 1),
 - zajęcia informacyjno – edukacyjne dla osób uzależnionych i eksperymentujących z narkotykami (zadanie – 5),
 - prowadzenie edukacji publicznej na temat działania narkotyków i innych środków psychoaktywnych na organizm i ryzyka szkód wynikających z ich używania (zadanie – 9),
 - realizacja kampanii edukacyjnych (lokalnych i ogólnopolskich) na temat uzależnienia od środków psychoaktywnych (zadanie – 11).
- działania mające na celu ograniczenie zaburzeń życia rodzinnego wywołanych używaniem narkotyków i innych środków psychoaktywnych (cel problemu II, str. 15), poprzez:
 - zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej (działania kierunkowe – 1),
 - pomoc psychospołeczną i prawną (działania kierunkowe – 2), w tym:
 - konsultacje indywidualne, telefoniczne i e-mailowe dla rodzin z problemem narkomanii (zadanie – 1),
 - warsztaty umiejętności prospołecznych dla rodzin z problemem narkotykowym (zadanie – 3),
 - Prowadzenie grup wsparcia dla rodzin osób używających narkotyki (zadanie – 5).
 - pomoc społeczną rodzinom osób uzależnionych (działania kierunkowe – 3), w tym:
 - udzielanie pomocy psychospołecznej i prawnej rodzinom, w których występuje problem narkomanii (zadanie – 2),
 - wsparcie w działaniach mających na celu poprawę jakości życia osób współuzależnionych (zadanie – 4),
 - pomoc społeczna i zapobieganie wykluczeniu społecznemu rodzin osób uzależnionych z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego (zadanie – 6).
 - edukację na temat używania narkotyków i innych środków psychoaktywnych (działania kierunkowe – 4), w tym: prowadzenie działań informacyjno - edukacyjnych dla osób z rodzin z problemem narkotykowym (zadanie – 7).
- Działania mające na celu ograniczenie zjawiska używania narkotyków i innych środków psychoaktywnych przez dzieci i młodzież (cel problemu III, str. 16), poprzez:
 - zwiększenie dostępności programów profilaktyki uniwersalnej: szkolnej i pozaszkolnej (działanie kierunkowe – 1), w tym:
 - wspomaganie realizacji w szkołach podstawowych i gimnazjach „szkolnych programów profilaktyki” poprzez realizację programów profilaktycznych z zakresu uzależnienia od narkotyków i innych środków psychoaktywnych na podstawie diagnozy środowiska szkolnego (zadanie – 1),
 - podnoszenie kwalifikacji osób zaangażowanych w działalność profilaktyczną (zadanie – 2).
 - realizację programów profilaktyki selektywnej i wskazującej: reedukacyjnych i wczesnej interwencji dla dzieci i młodzieży z grup ryzyka oraz eksperymentującej i używającej narkotyków oraz innych środków psychoaktywnych (działanie kierunkowe – 2), w tym:
 - realizacja „Programu Trenerów Osiedlowych” – strategia profilaktyczna (zadanie – 5),
 - organizacja obozów profilaktycznoterapeutycznych dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych (zadanie – 4),
 - działania profilaktyczne z zakresu profilaktyki selektywnej i wskazującej adresowane do młodzieży z grup ryzyka (szkolne i pozaszkolne) (zadanie – 6),

- zakup literatury i innych materiałów edukacyjnych z zakresu uzależnień (zadanie – 13).
- utrwalanie postaw abstynenckich wśród dzieci i młodzieży (działanie kierunkowe – 3), w tym: wspieranie i organizacja szkolnych i pozaszkolnych strategii profilaktycznych dla dzieci i młodzieży promujących zdrowy tryb życia oraz konkursów o tematyce uzależnień (zadanie – 11),
- pomoc opiekuńczo - wychowawczą i socjoterapeutyczną dzieciom z grup ryzyka (działanie kierunkowe – 4), w tym: funkcjonowanie świetlic środowiskowych realizujących pozalekcyjne programy opiekuńczo-wychowawcze zawierające elementy socjoterapii, w tym dożywianie (zadanie – 3),
- organizację czasu wolnego dzieci i młodzieży jako strategii profilaktycznych będących alternatywą do używania środków psychoaktywnych (działanie kierunkowe – 5), w tym: realizacja programów wczesnej interwencji dla młodzieży przejawiającej zachowania ryzykowne, w tym np. program FreD goes NET (zadanie – 9),
- pomoc rodzicom, których dzieci używają narkotyków i innych środków psychoaktywnych (działanie kierunkowe – 6), w tym:
 - warsztaty i spotkania z zakresu profilaktyki uzależnień dla rodziców (zadanie – 8),
 - prowadzenie działań prewencyjnych z wykorzystaniem testów do wykrywania narkotyków (zadanie – 12).
- podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem narkotyków, innych środków psychoaktywnych i uzależnień behawioralnych (działanie kierunkowe – 7), w tym:
 - realizacja lokalnych i ogólnopolskich kampanii profilaktyczno-edukacyjnych (zadanie – 10),
 - współpraca z mediami w zakresie informowania o problemach uzależnień (zadanie – 14).
- działania mające na celu zwiększenie stopnia aktywności i współpracy organizacji pozarządowych, instytucji i osób fizycznych działających na rzecz rozwiązywania problemów narkotykowych (cel problemu IV, str. 18), poprzez:
 - zwiększenie skuteczności i jakości działań podejmowanych w ramach Programu (działania kierunkowe – 1), w tym:
 - realizacja nowych, wspólnych projektów mających na celu rozwiązywanie problemów narkotykowych (zadanie – 2),
 - zakup materiałów, sprzętu i wyposażenia niezbędnego do realizacji zadań zawartych w MPPN (zadanie – 4),
 - produkcja lub zakup literatury fachowej, broszur, materiałów edukacyjnych z zakresu uzależnienia od narkotyków i innych środków psychoaktywnych (zadanie – 5).
 - organizację szkoleń mających na celu podwyższenie kwalifikacji różnych grup zawodowych z zakresu rozwiązywania problemów narkotykowych i innych środków psychoaktywnych (działania kierunkowe – 2), w tym: wymiana doświadczeń w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów narkotykowych poprzez współorganizowanie konferencji, porad, seminariów i szkoleń różnych grup zawodowych i przedstawicieli organizacji pozarządowych, a także współpracy międzynarodowej (zadanie – 7),
 - podejmowanie działań edukacyjnych i profilaktycznych na rzecz lokalnej społeczności (działania kierunkowe – 3), w tym: współudział w imprezach i kampaniach edukacyjnych, profilaktycznych, propagujących zdrowy tryb życia i zapobiegających izolacji społecznej osób uzależnionych i ich rodzin (zadanie – 8),
 - zwiększenie aktywności i zaangażowania instytucji oraz organizacji w rozwiązywanie problemów narkotykowych poprzez realizację wspólnych projektów (działania kierunkowe – 4), w tym:
 - pozyskiwanie nowych partnerów do realizacji Programu oraz wspieranie istniejących i sprawdzonych realizatorów (zadanie – 1),
 - włączenie się przedstawicieli organizacji pozarządowych, instytucji i lokalnej społeczności w działania na rzecz przeciwdziałania narkomanii (zadanie – 3),
 - wsparcie działań organizacji pozarządowych i instytucji w realizacji zadań z Programu np. poprzez zakup testów do wrywania narkotyków (zadanie – 6),
- działania mające na celu zmniejszenie zjawiska ubóstwa i wykluczenia społecznych osób uzależnionych od narkotyków i innych środków psychoaktywnych oraz ich rodzin (cel problemu V), poprzez:
 - pomoc społeczną osobom uzależnionym i ich rodzinom (działania kierunkowe – 1), w tym:
 - udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej osobom uzależnionym i ich rodzinom (zadanie –

<p>1),</p> <ul style="list-style-type: none"> – poradnictwo i praca socjalna z osobami uzależnionymi i ich rodzinami z wykorzystaniem kontraktu socjalnego (zadanie – 2). ○ zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób uzależnionych i ich rodzin (działania kierunkowe – 2), w tym: <ul style="list-style-type: none"> – działania interwencyjne skierowane do osób uzależnionych i zagrożonych wykluczeniem społecznym (zadanie – 3), – działanie edukacyjne i rehabilitacyjne skierowane do osób uzależnionych od narkotyków i zagrożonych wykluczeniem społecznym (zadanie – 4). ○ integrację osób uzależnionych i ich rodzin ze środowiskiem lokalnym (działania kierunkowe – 3), w tym: udział osób uzależnionych i ich rodzin w lokalnych kampaniach społecznych i imprezach promujących rodzinę jako czynnik chroniący oraz promujących zdrowy tryb życia (zadanie – 5). 	
SFERA TECHNICZNA	nie dotyczy
SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA	nie dotyczy
SFERA ŚRODOWISKOWA	nie dotyczy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: http://bip.kalisz.pl/uchwaly/2016_21_268.pdf (pobrano 30.09.2016r.).

<i>nazwa dokumentu</i>	
Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2012-2016	
<i>rok i tryb przyjęcia</i>	
Uchwała Rady Miasta Kalisz nr XXII/289/2012 z dnia 26 kwietnia 2012	
<i>zakres czasowy i przestrzenny</i>	
zakres czasowy: 2012-2016, zakres przestrzenny: Miasto Kalisz	
<i>Cel główny</i>	
<small>(syntetyczne wskazanie zakresu merytorycznego dokumentu i jego zakładanej interwencji)</small>	
<p>Program powstał w celu systemowego i kompleksowego oraz długofalowego przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zakłada stworzenie spójnego systemu współpracy między służbami i instytucjami pomocy rodzinom oraz ofiarom dotkniętym przemocą. Program ma zwiększyć skuteczność dotychczasowych działań podejmowanych incydentalnie i niezintegrowanych instytucjonalnie.</p> <p>Podstawą sformułowania rekomendacji jest ogólna analiza dokumentu.</p>	
IDENTYFIKACJA REKOMENDACJI DLA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	
SFERA GOSPODARCZA	nie dotyczy
SFERA SPOŁECZNA	<ul style="list-style-type: none"> • Konieczność podniesienia świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie poprzez edukację społeczną oraz przeprowadzenie kampanii informacyjnej (str. 8), • Dążenie do zwiększenia dostępności i efektywności działań profilaktycznych dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie adresowanych do różnych grup społecznych (str. 9), • Konieczność zwiększenia kompetencji pracowników służb, instytucji i organizacji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie (str. 9), • Potrzeba zapewnienia kompleksowej pomocy rodzinom, w których występuje przemoc z uwzględnieniem potrzeb wszystkich członków rodzin (str. 10), • Dążenie do integracji środowisk i działań na rzecz ograniczania zjawiska przemocy w rodzinie (str. 11)
SFERA TECHNICZNA	nie dotyczy
SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA	<ul style="list-style-type: none"> • Konieczność zwiększenia dostępności działań profilaktycznych i terapeutycznych dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez stworzenie Punktu Konsultacyjnego dla rodziców

i nauczycieli (str. 9), jak również funkcjonowanie „Niebieskiego Pokoju”, czy miejsca do przyjaznego przesłuchiwania pokrzywdzonych dzieci (str. 10).

- Potrzeba zapewnienie bezpiecznego miejsca schronienia osobom doznającym przemocy w rodzinie (str. 11).

SFERA ŚRODOWISKOWA

nie dotyczy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: <http://bip.kalisz.pl/zamierzenia/11.pdf> (pobrano 30.09.2016r.).

DOKUMENTY UKIERUNKOWANE NA SFERĘ TECHNICZNA:

<i>nazwa dokumentu</i>
Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Miasta Kalisza na lata 2015-2020
<i>rok i tryb przyjęcia</i>
UCHWAŁA Nr XV/175/2015 RADY MIEJSKIEJ KALISZA z dnia 29 października 2015 r.
<i>zakres czasowy i przestrzenny</i>
zakres czasowy: 2015-2020, zakres przestrzenny: Miasto Kalisz
<i>Cel główny</i> <small>(syntetyczne wskazanie zakresu merytorycznego dokumentu i jego zakładanej interwencji)</small>
<p>Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Miasta Kalisza na lata 2015-2020 jest dokumentem określającym zasady oraz cele prowadzonej przez gminę polityki mieszkaniowej. Celem programu jest wdrożenie racjonalnej polityki gospodarowania zasobem mieszkaniowym, prowadzącej do:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) zwiększenia mieszkaniowego zasobu miasta, 2) zwiększenia możliwości zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych osób o niskich dochodach, 3) poprawy stanu technicznego mieszkaniowego zasobu miasta, 4) poprawy jakości i warunków zamieszkiwania w mieszkaniowym zasobie miasta, 5) zakończenia zmian własnościowych w nieruchomościach, w których sprzedaż lokali została już rozpoczęta, 6) poprawy jakości zarządzania mieszkaniowym zasobem miasta. <p>Program zwraca uwagę wprost na możliwości wykorzystania działań rewitalizacyjnych w poprawie zasobów mieszkaniowych Kalisza.</p> <p>Podstawą sformułowania rekomendacji jest ogólna analiza dokumentu.</p>
IDENTYFIKACJA REKOMENDACJI DLA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI
<p>SFERA GOSPODARCZA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Przewiduje się sprzedaż lokali będących w zasobie komunalnym w celu dążenia do wychodzenia Miasta Kalisza ze wspólnot mieszkaniowych, racjonalizowania gospodarowania zasobami mieszkaniowymi (w tym zagospodarowywania pustostanów), zmniejszania kosztów utrzymania zasobów rozproszonych (str. 13). • Zakłada się, że prowadzona polityka czynszowa powinna równoważyć koszty wynikające z utrzymania nieruchomości (str. 17).
<p>SFERA SPOŁECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zakłada się, że prowadzona polityka czynszowa powinna w uzasadnionych przypadkach pełnić funkcję instrumentów społecznych skutecznie przeciwdziałających bezdomności i trwałemu wykluczeniu społecznemu (str. 17-19).
<p>SFERA TECHNICZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zachodzi potrzeba przeprowadzenia remontów większości budynków znajdujących się w zasobie komunalnym, co jest niezbędne dla zachowania ich dobrego stanu technicznego, możliwości użytkowania lokali oraz zapewnienia wymaganego stanu estetycznego (str. 8). • Zakłada się poprawę wizerunku ścisłego centrum Kalisza i obszarów objętych uchwalonymi przez Radę Miejską Kalisza lokalnymi programami rewitalizacji, m. in. poprzez remonty elewacji połączone z zakładaniem domofonów i malowaniem klatek schodowych (str. 10). • W celu ograniczania niedostatecznej ilości lokali mieszkalnych stanowiących mieszkaniowy zasób gminy w stosunku do niezaspokojonych potrzeb mieszkaniowych mieszkańców wspólnoty samorządowej, zasadnym jest - w miarę możliwości – uzupełnianie lokali stanowiących ten zasób poprzez: <ul style="list-style-type: none"> ○ budowę lub zakup budynków mieszkalnych, ○ adaptację obiektów niemieszkalnych na lokale mieszkalne i socjalne, ○ zasiedzenie nieruchomości, ○ nabycie lokali w drodze np. spadkobrania, przejęcia za długi, ○ nabycie lokali w wyniku zniesienia współwłasności nieruchomości, w których Miasto Kalisz jest współwłaścicielem wraz z innymi osobami fizycznymi (str. 4).

SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA	nie dotyczy
SFERA ŚRODOWISKOWA	<ul style="list-style-type: none"> Realizacja remontów budynków znajdujących się w zasobie komunalnym będzie skutkowała m.in. obniżeniem poziomu antropopresji (wymiana systemów ogrzewania) (str. 8).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: http://bip.kalisz.pl/uchwaly/2015_15_175.pdf (pobrano 30.09.2016r.).

<i>nazwa dokumentu</i>	
Gminny program opieki nad zabytkami dla Miasta Kalisza na lata 2013 - 2016	
<i>rok i tryb przyjęcia</i>	
Uchwała Nr XXXIV/474/2013 Rady Miejskiej Kalisza z dnia 25 kwietnia 2013 r.	
<i>zakres czasowy i przestrzenny</i>	
zakres czasowy: 2013 - 2016, zakres przestrzenny: Miasto Kalisz	
<i>Cel główny</i> <small>(syntetyczne wskazanie zakresu merytorycznego dokumentu i jego zakładanej interwencji)</small>	
<p>Przedmiot gminnego programu opieki nad zabytkami dla Miasta Kalisza na lata 2013-2016 stanowi zachowane materialne dziedzictwo kulturowe istniejące w granicach administracyjnych gminy, które najczęściej określane bywa mianem zabytków. Należy zaznaczyć, iż wymiar materialny zabytków ściśle związany jest z ich niemniej istotnym walorem niematerialnym pozwalającym budować indywidualną, lokalną świadomość miejsca współkształtowanego przez dziesiątki pokoleń mieszkańców Kalisza i okolic w jego ponad 1850-letniej historii. Cel opracowywania Gminnego programu opieki nad zabytkami dla Miasta Kalisza na lata 2013-2016 pozostał niezmienny i w dalszym ciągu opiera się o wykaz zasadniczych kierunków działań i zadań na rzecz ochrony i opieki nad zabytkami sformułowany a art. 87. Ustawy z dnia 27 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. 2014 poz. 1446 z późn. zm.) obejmujących: 1) włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych, wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, 2) uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej i konsekwentne oraz planowe realizowanie zadań kompetencyjnych samorządu dotyczących opieki nad zabytkami jako potwierdzenie uznania znaczenia dziedzictwa kulturowego dla rozwoju gminy, 3) zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania. 4) Wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego, 5) podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wykreowanie wizerunku gminy poprzez: podejmowanie działań sprzyjających wytworzeniu lokalnej tożsamości mieszkańców, wspieranie aktywności mieszkańców mającej na celu poszanowanie dziedzictwa kulturowego, edukację w zakresie miejscowego dziedzictwa kulturowego, 6) wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami, 7) określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystywaniem tych zabytków, 8) podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.</p> <p>Program wielokrotnie odwołuje się do znaczenia przedsięwzięć rewitalizacyjnych dla realizacji jego celów związanych z zapewnieniem opieki nad zabytkami.</p> <p>Podstawą sformułowania rekomendacji jest ogólna analiza dokumentu.</p>	
IDENTYFIKACJA REKOMENDACJI DLA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	
SFERA GOSPODARCZA	nie dotyczy
SFERA SPOŁECZNA	nie dotyczy
SFERA TECHNICZNA	<ul style="list-style-type: none"> W ramach rewitalizacji dziedzictwa kulturowego (Priorytet 1 – str. 168-174) wskazuje się na potrzebę zahamowania procesu degradacji zabytków i doprowadzenia do poprawy ich stanu zachowania poprzez m.in.: <ul style="list-style-type: none"> prowadzenie prac remontowo-konserwatorskich przy obiektach zabytkowych stanowiących własność Miasta Kalisza, przeprowadzenie prac remontowych w placówkach oświatowych zlokalizowanych w budynkach zabytkowych,

- dążenie do rewitalizacji kaliskiej Starówki – I etap – rewitalizacja płyty Głównego Rynku, przystąpienie do realizacji projektu rewitalizacji,
- dążenie do rewitalizacji obszarów i obiektów przemysłowych zlokalizowanych na terenie miasta,
- utrzymanie ograniczenia ruchu kołowego w obrębie kaliskiej starówki.
- Podkreśla się konieczność podejmowania działań zwiększających atrakcyjność zabytków na potrzeby społeczne, turystyczne i edukacyjne (Kierunek działań nr 4 – str. 176).

SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA

- W ramach ochrony i świadomego kształtowania krajobrazu kulturowego miasta (Priorytet 2 – str. 177-180) wskazuje się na konieczność:
 - zintegrowanej ochrony dziedzictwa kulturowego i środowiska przyrodniczego,
 - ochrony historycznego układu przestrzennego na terenie Kalisza.

SFERA ŚRODOWISKOWA

nie dotyczy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: http://bip.kalisz.pl/uchwaly/2013_34_474-1.pdf (pobrano 30.09.2016r.).

DOKUMENTY UKIERUNKOWANE NA SFERĘ PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA:

<i>nazwa dokumentu</i>
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Kalisz – zmiana studium
<i>rok i tryb przyjęcia</i>
Uchwała Nr XXXVIII/543/2009 Rady Miejskiej Kalisz z dnia 3 września 2009 r.
<i>zakres czasowy i przestrzenny</i>
zakres czasowy: 2009, zakres przestrzenny: Miasto Kalisz
<i>Cel główny</i> <small>(syntetyczne wskazanie zakresu merytorycznego dokumentu i jego zakładanej interwencji)</small>
<p>Celem tego dokumentu jest określenie uwarunkowań, kierunków zagospodarowania oraz polityki przestrzennej miasta, w tym realizacji ponadlokalnych celów publicznych. Studium jest aktem kierownictwa wewnętrznego. Ustalenia „Studium” są wykładnią polityki przestrzennej władz miasta w odniesieniu do całego jej obszaru, ale nie są bezpośrednią podstawą decyzji administracyjnych.</p> <p>Studium wskazuje m.in. obszary wskazane do objęcia programami rewitalizacji.</p> <p>Podstawą sformułowania rekomendacji jest analiza celów, kierunków rozwoju oraz kierunków polityki przestrzennej Miasta Kalisz określonych zapisami przedmiotowego dokumentu.</p>
IDENTYFIKACJA REKOMENDACJI DLA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI
<p>SFERA GOSPODARCZA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stymulowanie rozwoju przedsiębiorczości, nowoczesności i innowacyjności gospodarki lokalnej oraz usług wyższego rzędu (polityka rozwoju społeczno-gospodarczego poza rolnictwem – str. 74). • Kontynuacja przeobrażeń strukturalnych i własnościowych w dużych przedsiębiorstwach, ukierunkowanych na zwiększenie efektywności wykorzystania zasobów materialnych (polityka rozwoju społeczno-gospodarczego poza rolnictwem – str. 74). • Rozwój różnej wielkości przedsiębiorstw o zróżnicowanej strukturze produkcji dostosowanej do potrzeb rynkowych (polityka rozwoju społeczno-gospodarczego poza rolnictwem – str. 74). • Promocja i tworzenie ofert lokalizacyjnych, dotyczących zakładów małych i drobnej wytwórczości (polityka rozwoju społeczno-gospodarczego poza rolnictwem – str. 74). • Intensyfikacja wykorzystania istniejącego zaplecza technicznego i terenowego ww. funkcji poprzez promocję i interwencjonizm fiskalny (polityka rozwoju społeczno-gospodarczego poza rolnictwem – str. 74).
<p>SFERA SPOŁECZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poprawa warunków życia i stanu bezpieczeństwa publicznego (polityka rozwoju społeczno-gospodarczego poza rolnictwem – str. 74). • Kształtowanie świadomości społecznej (marketing - str. 95). • Uzyskanie akceptacji społecznej, przychylności, a także współdziałania przy realizacji celów (marketing - str. 95).
<p>SFERA TECHNICZNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uzupełnienie i modernizacja dla uzyskania zwartych zespołów, wyposażenie infrastrukturalne i rehabilitacyjne oraz związane z przekształceniami, intensyfikacją lub dogęszczeniem dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz zagrodowej (kierunki rozwoju przestrzennego – str. 19). • Poprawa stanu estetyki zagospodarowania i prawidłowa ekspozycja budynków przy dopuszczeniu modernizacji i uzupełnień dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (kierunki rozwoju przestrzennego – str. 19).
<p>SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ochrona wartości przyrodniczych miasta oraz ich odpowiednie eksponowanie i udostępnienie w celach poznawczych i rekreacyjnych (zasady rozwoju przestrzennego – str. 17). • Integracja struktury przestrzennej miasta poprzez odpowiednie kształtowanie przestrzeni publicznych, zapewniające zintegrowanie nowych zespołów zabudowy z historycznym centrum (zasady rozwoju przestrzennego – str. 17). • Podnoszenie standardu cywilizacyjnego miasta poprzez rozwój infrastruktury społecznej oraz rozwój infrastruktury technicznej ze szczególnym uwzględnieniem modernizacji i rozbudowy sieci ciepłowniczej, kanalizacji sanitarnej i deszczowej oraz likwidacji szamb (zasady rozwoju

przestrzennego – str. 18) i wylotów ścieków do wód powierzchniowych (zasady i kierunki rozwiązań infrastruktury technicznej – str. 38).

- Uzupelnienie brakujacych elementow infrastruktury spolecznej, technicznej i komunikacyjnej przy dopuszczeniu modernizacji i uzupelnien dla zabudowy uslugowej o wysokiej, sredniej i niskiej intensywnosci (kierunki rozwoju przestrzennego – str. 19).
- Restrukturyzacja i rehabilitacja oraz intensyfikacja poprzez wprowadzanie nowych podmiotow gospodarczych na terenach produkcyjno-uslugowych i techniczno-produkcyjnych (kierunki rozwoju przestrzennego – str. 19).
- Zachowanie i nalezyte eksponowanie wystepujacych wartosci kulturowych (zasady rozwoju przestrzennego – str. 17).
- Dazenie do wykorzystania szans rozwojowych Kalisza wynikajacych z zachowania licznych zespolow i obiektow dziedzictwa kulturowego, z tradycji, z roli jaką Kalisz pełni w strukturach regionalnych i ponadregionalnych (kierunki rozwoju przestrzennego – str. 19).
- Eliminacja ruchu tranzytowego, usprawnienie relacji wewnetrznych, w tym poprawa funkcjonowania transportu publicznego (zasady rozwoju przestrzennego – str. 17).
- Realizacja obwodnicy wokół srodmiescia i rozbudowa skrzyzowan na tej obwodnicy z ulicami poprzecznymi (zasady i kierunki rozwoju systemu transportowego – str. 23).
- Modernizacja i budowa szciezek rowerowych (zasady i kierunki rozwoju systemu transportowego – str. 29).
- Przyznanie w obszarach centralnych miasta priorytetu transportowi zbiorowemu (zasady i kierunki rozwoju systemu transportowego – str. 29).
- Modernizacja miejskiego systemu cieplowniczego na osiedlach mieszkaniowych i w starej czesci miasta (zaopatrzenie w cieplo – str. 42).
- Modernizacja i rozbudowa sieci gazowej (zasady i kierunki rozwiazan infrastruktury technicznej – str. 47).
- Dalsza rozbudowa systemu segregacji odpadow w mieście pod kątem odzysku surowcow wtornych (zasady i kierunki rozwiazan infrastruktury technicznej – str. 50-52).
- Rekultywacja terenow zdegradowanych i wlaczenie ich w strukture miasta (polityka w zakresie ochrony srodowiska – str. 55).
- Zagospodarowanie terenow poeksploatacyjnych (glownie tereny lasow lub tereny sportu i rekreacji) (polityka w zakresie ochrony srodowiska – str. 59).
- Rewaloryzacja zespolow zabudowy z przełomu wiekow (szczegolnie „otuliny” miasta lokacyjnego i wyspy) (polityka w zakresie ochrony dobr kultury – str. 66-71).
- Obszary przewidziane do objecia programami rewitalizacji w mieście Kaliszu to (obszary wskazane do objecia programami rewitalizacji – str. 89):
 - teren pomiedzy ulicami: Mostową, Ciasną, Zlotą, Parczewskiego, Franciszkańską, Targową oraz fragmentem wyspy,
 - teren po jednostce wojskowej przy ul. Poznańskiej -teren zrewaloryzowany, obecnie Kampus i obiekty dydaktyczne Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Kaliszu.

SFERA ŚRODOWISKOWA

- Ograniczenie emisji zanieczyszczen pylowych do powietrza poprzez zaopatrzenie budynkow w cieplo z nośników niepowodujacych nadmiernej i niekontrolowanej emisji zanieczyszczen, planowanie linii zabudowy nowych terenow mieszkaniowych z uwzględnieniem zapewnienia przewietrzania miasta (zasady rozwoju przestrzennego – str. 17).
- Eliminowanie węgla jako paliwa w lokalnych kotłowniach i gospodarstwach domowych, zastępowanie go ekologicznymi nośnikami energii i zwiększenie ilości energii otrzymanej ze źródeł odnawialnych poprzez wykorzystanie biomasy do produkcji energii w elektrociepłowni w Piwonicach, wprowadzanie zadań podstawowych w zakresie zastępowania ogrzewania indywidualnego sieciowym, modernizacja sieci cieplnych, zastępowanie ogrzewania węglowego gazowym lub olejowym (zasady i kierunki rozwiązań infrastruktury technicznej – str. 42-44).
- Poprawa stanu technicznego dróg i stosowanie mokrego czyszczenia zwłaszcza w centrum (zasady i kierunki rozwoju systemu transportowego – str. 29).
- Kształtowanie terenow zieleni izolacyjnej wzdłuż ciągów komunikacyjnych (polityka w zakresie ochrony srodowiska – str. 62).
- Monitoring sieci kanalizacyjnej i wodociągowej (zasady i kierunki rozwiazan infrastruktury technicznej

– str. 34-38).

- Współpraca z władzami sąsiednich gmin położonych w zlewni rzek płynących przez teren Kalisza w celu zmniejszenia zanieczyszczeń wód powierzchniowych; kontynuacja działań zmierzających do zabezpieczenia ujęć wody, sanitacji wraz z unieszkodliwieniem odpadów oraz minimalizację uciążliwości spowodowanych działalnością gospodarczą (polityka w zakresie ochrony środowiska – str. 62).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: <http://www.kalisz.pl/pl/q/o-miescie/dokumenty/studium-uwarunkowan-i-kierunkow-zagospodarowania-przestrzennego-miasta-kalisza> (pobrano 30.09.2016r.).

<i>nazwa dokumentu</i>	
Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu Miasta Kalisz	
<i>rok i tryb przyjęcia</i>	
Uchwała Nr XXXIX/527/2013 Rady Miejskiej Kalisza z dnia 26 września 2013 r.	
<i>zakres czasowy i przestrzenny</i>	
zakres czasowy: brak informacji (prawdopodobnie 2013-2020), zakres przestrzenny: Miasto Kalisz	
<i>Cel główny</i> <small>(syntetyczne wskazanie zakresu merytorycznego dokumentu i jego zakładanej interwencji)</small>	
<p>Głównym celem planu zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego Miasta Kalisz jest zaplanowanie publicznego transportu zbiorowego organizowanego przez Miasto Kalisz tak, aby rozwój tego transportu przebiegał zgodnie z postulatami zrównoważonego rozwoju i zaspokajał potrzeby mieszkańców związane z lokalnym transportem zbiorowym. Celem zrównoważonego rozwoju transportu jest optymalny podział zadań przewozowych pomiędzy transport indywidualny i transport zbiorowy. Podstawą sformułowania rekomendacji jest ogólna analiza zapisów dokumentu.</p>	
IDENTYFIKACJA REKOMENDACJI DLA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	
SFERA GOSPODARCZA	nie dotyczy
SFERA SPOŁECZNA	nie dotyczy
SFERA TECHNICZNA	nie dotyczy
SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA	<ul style="list-style-type: none"> • Konieczność skupienia szczególnej uwagi na szeroko rozumianym wzroście standardu jakości usług organizowanych przez miasto, tak aby w możliwie pełny sposób spełnione były oczekiwania jakościowe mieszkańców odnośnie realizacji przez transport zbiorowy postulatów przewozowych (str. 48-49). • Dążenie do wzrostu dostępności do publicznego transportu zbiorowego poprzez modernizację bądź rozbudowę infrastruktury transportowej dedykowanej w szczególności dla publicznego transportu zbiorowego (wizja – str. 112). • Optymalizacja dostępu do przystanków poprzez ich optymalne usytuowanie i gęstość oraz eliminację barier na drodze dojścia do/z przystanków (wizja – str. 112). • Dążenie do wzrostu prędkości podróży poprzez podjęcie działań mających na celu poprawienie płynności ruchu w Kaliszu oraz zastosowanie rozwiązań z zakresu inżynierii ruchu zapewniających priorytety dla publicznego transportu zbiorowego (wizja – str. 112). • Ograniczanie skutków rozprzestrzeniania się zabudowy Kalisza wpływające na zwiększenie zapotrzebowania na długie podróże odbywane transportem indywidualnym (generatory ruchu – str. 49).
SFERA ŚRODOWISKOWA	<ul style="list-style-type: none"> • Konieczność ograniczania presji, jaką transport drogowy wywiera na środowisko naturalne, poprzez zmodernizowanie i rozbudowę infrastruktury transportowej (liniowej i punktowej), tak aby odpowiadała ona unijnym standardom i wymogom ekologicznym (standard środowiskowy – str. 104-105).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: <http://www.kalisz.pl/pl/q/o-miescie/dokumenty/plan-zrownowazonego-rozwoju-publicznego-transportu-zbiorowego-miasta-kalisza> (pobrano 30.09.2016r.).

<i>nazwa dokumentu</i>	
ŚWIADCZENIE USŁUGI DORADZTWA EKSPERCKIEGO PRZY SPORZĄDZANIU GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	

Studium zrównoważonego rozwoju transportu Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej

rok i tryb przyjęcia
2015

zakres czasowy i przestrzenny
zakres czasowy: 2014-2020, zakres przestrzenny: Aglomeracja Kalisko-Ostrowska

Cel główny

(syntetyczne wskazanie zakresu merytorycznego dokumentu i jego zakładanej interwencji)

Celem Studium Zrównoważonego Rozwoju Transportu Aglomeracji Kalisko – Ostrowskiej (AKO) jest ocena, analiza i diagnoza czynników wpływających na transport w AKO oraz sformułowanie rekomendacji działań zmierzających do zapewnienia zintegrowanego systemu transportu oraz wspierającego go spójnego systemu inwestycyjnego, w szczególności w zakresie infrastruktury transportowej w przyszłości. Stąd też cel nadrzędny studium jest zbieżny ze Strategią Rozwoju Transportu Polski do 2020 roku i można go określić jako: „Zapewnienie zwiększenia dostępności transportowej oraz poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu i efektywności sektora transportowego, przez tworzenie spójnego zrównoważonego jak również przyjaznego użytkownikowi systemu transportowego”

Działania wynikające z priorytetów Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych AKO oraz celu głównego określonego w Strategii Rozwoju Transportu Polski do 2020 roku przekładają się na cele szczegółowe wyznaczone przez przedmiotowe Studium do realizacji. Realizacja tych celów powinna przełożyć się na poprawę dostępności terytorialnej oraz ograniczenie negatywnego wpływu transportu na środowisko poprzez wykonanie właściwie dobranych do nich typów projektów.

Podstawą sformułowania rekomendacji jest ogólna analiza zapisów dokumentu.

IDENTYFIKACJA REKOMENDACJI DLA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

SFERA GOSPODARCZA

- Stymulowanie rozwoju gospodarczego i kształtowania ładu przestrzennego AKO (zamierzone efekty – 4, str. 13).

SFERA SPOŁECZNA

nie dotyczy

SFERA TECHNICZNA

nie dotyczy

SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA

- Poprawa dostępności terytorialnej Obszaru Funkcjonalnego AKO i rozwój jej systemu transportowego (cel szczegółowy – 1, str. 12).
- Zwiększenie wykorzystania komunikacji kolejowej na obszarze AKO skutkująca zmianą kierunku i wielkości potoków ludności w obszarze rewitalizacji (str.203).
- Zwiększenie roli komunikacji zbiorowej, poprawa sposobu organizacji i zarządzania systemem transportowym, podział zadań przewozowych, bezpieczeństwo i niezawodność (cel szczegółowy – 3, str. 12).
 - wzmocnienie priorytetu autobusów jako środka komunikacji przez wydzielanie specjalnych korytarzy komunikacyjnych (w tym specjalnych pasów dla autobusów) wolnych od innych pojazdów oraz przez organizację i sterowanie ruchem dostosowane do szczególnych potrzeb komunikacji zbiorowej (str. 204),
 - uwzględnienie w komunikacyjnej części planu zagospodarowania przestrzennego dostosowań niezbędnych z punktu widzenia potrzeb przemieszczania się mieszkańców aglomeracji, opartych m.in. na odpowiedniej polityce lokalizacyjnej w odniesieniu do generatorów ruchu (str. 204).
- Poprawa spójności i dostępności komunikacyjnej obszaru funkcjonalnego ze szczególnym uwzględnieniem dojazdu do miejsc pracy, nauki, stref aktywności produkcyjnej, usługowej oraz organizacji komunikacji zbiorowej jak też dostępu użytkowników rowerów (zamierzone efekty – 1, str. 13).
- Zapewnienie odpowiedniej ilości i jakości miejsc parkingowych dla samochodów i rowerów w miejscach zapewniających dostęp do obiektów użyteczności publicznej, bez naruszania ładu przestrzennego miasta, przy minimalizowaniu ruchu samochodowego w Centrum Kalisza i Ostrowa Wielkopolskiego (zamierzone efekty – 2, str. 13).
- Przebudowa infrastruktury drogowej zmierzająca do ograniczenia ruchu drogowego w centrum

miasta (str. 204).
SFERA ŚRODOWISKOWA
<ul style="list-style-type: none"> Stworzenie warunków dla sprawnego, efektywnego ekonomicznie i przyjaznego ekologicznie, ograniczającego uciążliwość dla środowiska przemieszczania się osób oraz ładunków (zamierzone efekty – 3, str. 13). Ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko (cel szczegółowy – 4, str. 12).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie dokumentu udostępnionego przez UM Kalisza.

<i>nazwa dokumentu</i>	
Koncepcja przebiegu tras rowerowych dla Miasta Kalisza	
<i>rok i tryb przyjęcia</i>	
publikacja w sierpniu 2016r.	
<i>zakres czasowy i przestrzenny</i>	
zakres czasowy: brak informacji, zakres przestrzenny: Miasto Kalisz	
<i>Cel główny</i>	
<small>(syntetyczne wskazanie zakresu merytorycznego dokumentu i jego zakładanej interwencji)</small>	
Koncepcja stanowi podstawowy element procesu planowania rozwoju sieci rowerowej. Definiuje najważniejsze, z punktu widzenia ruchu rowerowego, korytarze komunikacyjne w mieście. Na jej podstawie możliwe będzie kreowanie docelowej sieci układu tras rowerowych oraz przyjęcie priorytetów realizacyjnych. Podstawą sformułowania rekomendacji jest ogólna analiza dokumentu.	
IDENTYFIKACJA REKOMENDACJI DLA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	
SFERA GOSPODARCZA	nie dotyczy
SFERA SPOŁECZNA	<ul style="list-style-type: none"> Konieczność wspierania budowy infrastruktury rowerowej działaniami związanymi z edukacją i promocją (s. 28).
SFERA TECHNICZNA	nie dotyczy
SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA	<ul style="list-style-type: none"> Trasy rowerowe nie są zrealizowane wzdłuż podstawowego układu drogowego w mieście (s.12). Brak tras rowerowych łączących najgęściej zaludnione obszary miasta z centrum miasta (s.12). Brak wyposażenia ulic w zakresie przystosowywania ich dla ruchu rowerowego, a w szczególności (s.13): <ul style="list-style-type: none"> uspokajanie ruchu, wyznaczanie pasów ruchu dla rowerów, wyznaczanie kontrapasów rowerowych, wyłączanie ruchu rowerów spod zakazów wjazdów. Brak jest licznych przejazdów rowerowych przez jezdnie, które dzielą istniejące trasy na niepołączone ze sobą odcinki (s.14). Duży potencjał przestrzeni dla rozwoju tras rowerowych wynikający m.in. z zwartej zabudowy, niedużych - jak na przejazd rowerem - odległości, koryt rzecznych przecinających centrum miasta (s.14). Konieczność dodatkowego i wyraźnego oznakowania wszystkich głównych tras rowerowych (s.23). Potrzeba budowy zadaszonych wiat w miejscach gdzie rowery pozostawione będą na dłuższy czas (powyżej 6 godzin) (s.27). Konieczność dążenia do kontynuacji tras rowerowych leżących poza terenami Miasta Kalisz poprzez współpracę z ościennymi gminami (s.25).
SFERA ŚRODOWISKOWA	nie dotyczy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie dokumentu udostępnionego przez społeczne środowisko promocji ruchu rowerowego w Kaliszu.

<i>nazwa dokumentu</i>	
Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych na lata 2017 – 2019	
<i>rok i tryb przyjęcia</i>	
Uchwała Nr XXVIII/332/2016 Rady Miejskiej Kalisza z dnia 29 września 2016 r.	
<i>zakres czasowy i przestrzenny</i>	
zakres czasowy: 2017-2019, zakres przestrzenny: Miasto Kalisz	
<i>Cel główny</i> <small>(syntetyczne wskazanie zakresu merytorycznego dokumentu i jego zakładanej interwencji)</small>	
Plan określa zakres i uzasadnia potrzeby realizacji planowanych inwestycji w sieć wodociągowo-kanalizacyjną Miasta Kalisza. Podstawą sformułowania rekomendacji jest ogólna analiza dokumentu.	
IDENTYFIKACJA REKOMENDACJI DLA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	
SFERA GOSPODARCZA	nie dotyczy
SFERA SPOŁECZNA	nie dotyczy
SFERA TECHNICZNA	nie dotyczy
SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA	<ul style="list-style-type: none"> • Program zakłada wymianę do końca 2032 roku sieci wodociągowej wykonanej z rur azbesto-cementowych o długości 15,6 km. Wymiana będzie następowała w tempie ok. 1 km rocznie. W okresie trwania tego planu zamierza się wymienić 3 km (str.3, zadanie 3 – str.5). • W okresie trwania programu zakłada się prace modernizacyjne na stacjach uzdatniania wody, gdzie przeprowadzona zostanie modernizacja zbiorników wody czystej (najstarszy pochodzi z 1948 roku) (str.3). • Ważną inwestycją jest bezwypokowa modernizacja systemu kanalizacyjnego pochodzącego z lat 70 i 80 ubiegłego wieku, plan obejmuje prace na odcinku 5,1 km. (str.4), z tego 2,76 km w Śródmieściu (zadanie 12 – str.7). • Racjonalizacja zużycia wody poprzez stałą dbałość o sprawność i szczelność systemu wodociągowego oraz wprowadzenie nowoczesnych rozwiązań pozwalających na bieżącą analizę zużycia wody, co pozwoli ograniczyć straty wody wynikające z przecieków (str.4). • Wymiana przyłączy wodociągowych – do 240 szt. do dł. 3 km (zadanie 1 – str. 5). • Budowa odgałęzień kanalizacji sanitarnej do granicy posesji – do dł. 1,2 km (zadanie 2 – str.5). • Budowa sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej o znaczeniu lokalnym (zadanie 10 – str.7). Modernizacja pompowni „Złota” wraz z awaryjnym układem zasilania (zadanie 14 – str.7).
SFERA ŚRODOWISKOWA	<ul style="list-style-type: none"> • Racjonalizacja odprowadzenia ścieków do kanalizacji miejskiej, poprzez wyeliminowanie zrzutu wód opadowych i roztopowych do kanalizacji sanitarnej oraz wykrycie nieprawidłowych połączeń, w związku z tym zaplanowano budowę rozdzielczej kanalizacji sanitarnej w zlewni pompowni przy ul. Czaszkowskiej (str. 4, Zadanie 17 – str. 8). • Kontrole i działania wymuszające przestrzeganie reżimów technologicznych u wytwórców ścieków technologicznych ze względu na potrzebę utrzymania stężenia i wielkości ładunków zanieczyszczeń na poziomie umożliwiającym oczyszczenie w oczyszczalni ścieków w Kucharach. (str.4).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: http://bip.kalisz.pl/uchwaly/2016_28_332.pdf (pobrano 30.09.2016r.).

<i>nazwa dokumentu</i>	
Założenia do planu zaopatrzenia Miasta Kalisza w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe	
<i>rok i tryb przyjęcia</i>	
Uchwała nr XLIII/590/2014 Rady Miejskiej Kalisza z dnia 30 stycznia 2014r.	
<i>zakres czasowy i przestrzenny</i>	

<p>zakres czasowy: inwestycje planowane na lata 2014 – 2016, prognoza miejskiego rynku nośników energii do 2030 r. zakres przestrzenny: Miasto Kalisz</p>	
<p>Cel główny <i>(syntetyczne wskazanie zakresu merytorycznego dokumentu i jego zakładanej interwencji)</i></p>	
<p>Zgodnie z art. 19 Prawa energetycznego przedmiotowy projekt założeń planu zaopatrzenia miasta w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe powinien określać:</p>	
<ol style="list-style-type: none"> a) Ocenę stanu aktualnego i przewidywanych zmian zapotrzebowania na ciepło, energię elektryczną i gaz; b) Przedsięwzięcia racjonalizujące użytkowanie energii przez odbiorców i użytkowników; c) Możliwości wykorzystania istniejących nadwyżek i lokalnych zasobów paliw i energii, z uwzględnieniem energii elektrycznej i ciepła wytwarzanych w odnawialnych źródłach energii, energii elektrycznej wytwarzanej w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła oraz zagospodarowania ciepła odpadowego z instalacji przemysłowych; d) Możliwości stosowania środków poprawy efektywności energetycznej w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o efektywności energetycznej; e) Zakres współpracy z innymi gminami. 	
<p>Podstawą sformułowania rekomendacji jest ogólna analiza dokumentu.</p>	
<p>IDENTYFIKACJA REKOMENDACJI DLA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI</p>	
<p>SFERA GOSPODARCZA</p>	<p>nie dotyczy</p>
<p>SFERA SPOŁECZNA</p>	<p>nie dotyczy</p>
<p>SFERA TECHNICZNA</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Należy wzmacniać widoczną tendencję do wzrostu liczby budynków przyłączonych do sieci (str. 17). • Należy dążyć do wzrostu oszczędności energii w sektorze komunalnym poprzez ocieplenie budynków i podłączenie budynków do sieci ciepłowniczej (str. 30-32).
<p>SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Należy wzmacniać widoczną tendencję do wzrostu długość sieci ciepłowniczej (towarzyszy jej tendencja do likwidacji lokalnych kotłowni gazowych) (str. 17). • Należy ograniczyć straty ciepła na przesyle poprzez modernizację systemu dystrybucji CO (str. 28). • Należy dążyć do wzrostu oszczędności energii w sektorze komunalnym poprzez realizację modernizacji instalacji grzewczych i wprowadzenie odnawialnych źródeł energii (str. 30-32). • Możliwości podłączenia nowych odbiorców do sieci ciepłowniczej są bardzo ograniczone. Jeśli sieć będzie pozostawała w obecnym kształcie, to moc zamówiona i sprzedaż ciepła będą wykazywały tendencję spadkową (str. 98-101).
<p>SFERA ŚRODOWISKOWA</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Należy ograniczyć oddziaływanie energetyki na środowisko (str. 92). • Potrzeba kontynuacji i zwiększania zasięgu realizowanego od 1996 roku w Kaliszu programu dofinansowania zmiany systemu ogrzewania z węglowego na ekologiczne w mieszkaniach osób fizycznych (str. 52-53).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: <http://bip.kalisz.pl/zamierzenia/14.pdf> (pobrano 30.09.2016r.).

DOKUMENTY UKIERUNKOWANE NA SFERĘ ŚRODOWISKOWĄ:

<i>nazwa dokumentu</i>	
Program ochrony środowiska dla Kalisza – miasta na prawach powiatu na lata 2015-2018 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2022	
<i>rok i tryb przyjęcia</i>	
Uchwała Nr XII/115/2015 Rady Miejskiej Kalisza z dnia 25 czerwca 2015 r.	
<i>zakres czasowy i przestrzenny</i>	
zakres czasowy: 2015-2018 z perspektywą do 2022, zakres przestrzenny: Miasto Kalisz	
<i>Cel główny</i> <small>(syntetyczne wskazanie zakresu merytorycznego dokumentu i jego zakładanej interwencji)</small>	
<p>Opracowanie tego typu dokumentów ma na celu realizację polityki ochrony środowiska, zgodnie z zapisami Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony Środowiska. Program ma charakter dokumentu obowiązującego. Określono w nim cele szczegółowe i nadrzędne dla wszystkich elementów środowiska. Dla poszczególnych celów sformułowano priorytety i odpowiednie działania oraz określono szacunkowy czas i koszty ich realizacji. Realizacja zaproponowanych działań ma na celu polepszenie warunków życia człowieka i stanu środowiska naturalnego oraz zapewnienie jego zasobów dla przyszłych pokoleń zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.</p> <p>Zasadniczą misją Programu jest poprawa warunków życia człowieka poprzez realizację różnego rodzaju działań zmierzających do poprawy stanu środowiska przyrodniczego, które stanowi otoczenie życia człowieka, oraz zmianę zachowań i podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców.</p> <p>Dodatkowo Strategia ochrony środowiska do roku 2022 formułuje cel nadrzędny - Rozwój gospodarczy miasta przy poprawie stanu środowiska naturalnego, a za naczelną zasadę przyjmuje zasadę zrównoważonego rozwoju.</p> <p>Podstawą sformułowania rekomendacji jest analiza problemów i kierunków działań ekologicznych Miasta Kalisza określonych zapisami przedmiotowego dokumentu.</p>	
IDENTYFIKACJA REKOMENDACJI DLA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	
SFERA GOSPODARCZA	nie dotyczy
SFERA SPOŁECZNA	nie dotyczy
SFERA TECHNICZNA	nie dotyczy
SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA	<ul style="list-style-type: none"> • Przekształcanie terenów poeksploatacyjnych musi być poprzedzone działaniami rekultywacyjnymi, które mają na celu podniesienie zdolności terenu do przyjęcia nowych funkcji. Rekultywacja może obejmować oczyszczanie oraz usuwanie pozostałości po infrastrukturze znajdującej się na terenie zdegradowanym, a także polegać na odtworzeniu tej infrastruktury (str. 50-51). • W celu rozwiązania problemów związanych z terenami zdegradowanymi należy dołożyć wszelkich starań, aby działania rewitalizacyjne oraz projekty zawarte w Aktualizacji zintegrowanego planu rozwoju obszarów miejskich i przemysłowych Miasta Kalisza zostały zrealizowane (str. 51).
SFERA ŚRODOWISKOWA	<p>Główne problemy środowiskowe Miasta Kalisza zidentyfikowane na podstawie charakterystyki poszczególnych elementów środowiska to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ponadnormatywne zanieczyszczenie powietrza (problem o priorytecie I – str. 53). W ramach tego problemu należy: <ul style="list-style-type: none"> ○ zmienić system ogrzewania z węglowego na ekologiczne oraz zmodernizować infrastrukturę ciepłowniczą. • Nadmierny hałas (problem o priorytecie I – str. 54). W ramach tego problemu należy: <ul style="list-style-type: none"> ○ zmniejszyć narażenie mieszkańców na hałas drogowy, ○ zmniejszyć hałas przemysłowy, ○ istnieje konieczność rozwoju transportu publicznego oraz tworzenia infrastruktury dla ruchu rowerowego, ○ budować bariery dźwiękoizolacyjne chroniące przed hałasem najbardziej zagrożone tereny

i obiekty.

- Gospodarka odpadami (problem o priorytecie II – str. 54).
W ramach tego problemu należy:
 - rozwinąć selektywne zbieranie odpadów komunalnych,
 - dokonać usunięcia azbestu i odpadów zawierających azbest,
 - właściwie gospodarować odpadami przemysłowymi.
- Zasoby przyrody, w tym zieleń miejska (problem o priorytecie II – str. 54).
W ramach tego problemu należy:
 - zachować bądź przywrócić do stanu pierwotnego najcenniejsze fragmenty miejskiej zieleni m.in. poprzez zakrzewianie i zadrzewianie terenów zieleni w mieście,
 - zrehabilitować nieczynne wyrobiska w mieście,
 - poprawić stan gruntów poeksploatacyjnych i poprzemysłowych.
- Niezadawalający stan czystości wód powierzchniowych (problem o priorytecie II – str. 54).
W ramach tego problemu należy:
 - rozbudować infrastrukturę kanalizacyjną.
- Zagrożenia powodziowe (problem o priorytecie II – str. 54).
- Edukacja Ekologiczna (problem o priorytecie III – str. 54).
W ramach tego problemu należy:
 - podnieść świadomość ekologiczną społeczeństwa oraz kształtować postawy i zachowania proekologiczne.

W ramach Strategii ochrony środowiska do roku 2022 rekomenduje się przyjęcie jako celu długoterminowego:

- Poprawę stanu jakości powietrza atmosferycznego i utrzymanie norm emisyjnych wynikających z ustawodawstwa. W ramach tego celu realizowane będą następujące kierunki działań z perspektywą do 2018r.:
 - ograniczenie emisji powierzchniowej (niskiej rozproszonej emisji komunalno-bytowej i technologicznej) (kierunek P1 – str. 57),
 - obniżenie emisji komunikacyjnej (kierunek P2 – str. 58),
 - obniżenie emisji ze źródeł punktowych (kierunek P3 – str. 58),
 - ochrona powietrza w planowaniu przestrzennym (kierunek P4 – str. 59).
- Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu i potencjału wód oraz związanych z nimi ekosystemów. Zapewnienie mieszkańcom dobrej jakości wody do picia (cel długoterminowy – str. 60). W ramach tego celu realizowane będą następujące kierunki działań z perspektywą do 2018r.:
 - porządkowanie gospodarki ściekowej (kierunek W1 – str. 60),
 - rozbudowa i eksploatacja sieci wodociągowej (kierunek W2 – str. 60),
 - rozwój monitoringu sieci wodociągowej pod względem ilościowym (kierunek W3 – str. 60).
- Racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi (cel długoterminowy – str. 61). W ramach tego celu realizowane będą następujące kierunki działań z perspektywą do 2018r.:
 - wzrost selektywnej zbiórki wszystkich rodzajów odpadów komunalnych (kierunek GO 1 – str. 61),
 - usuwanie azbestu i odpadów zawierających azbest (kierunek GO 2 – str. 61),
 - właściwa gospodarka odpadami przemysłowymi (kierunek GO 3 – str. 61).
- Ochrona powierzchni ziemi i gleb przed degradacją (cel długoterminowy – str. 61). W ramach tego celu realizowane będą następujące kierunki działań z perspektywą do 2018r.:
 - ochrona gleb przed degradacją (kierunek GL 1 – str. 63),
 - rekultywacja terenów poeksploatacyjnych i zdegradowanych (kierunek GL 2 – str. 63).
- Ochrona i zachowanie zasobów przyrody w tym zieleni miejskiej (cel długoterminowy – str. 62). W ramach tego celu realizowane będą następujące kierunki działań z perspektywą do 2018r.:
 - zachowanie istniejących zasobów zieleni miejskiej (Kierunek OP 1 – str. 62),
 - rozwój terenów zieleni miejskiej (Kierunek OP 2 – str. 63).
- Podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa oraz kształtowanie postaw i zachowań proekologicznych (cel długoterminowy – str. 65). W ramach tego celu realizowane będą następujące kierunki działań z perspektywą do 2018r.:
 - edukacja ekologiczna oraz propagowanie działań proekologicznych i zasady zrównoważonego rozwoju (Kierunek EE1 – str. 66).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: http://www.bip.kalisz.pl/uchwaly/2015_12_115.pdf (pobrano 30.09.2016r.).

<i>nazwa dokumentu</i>	
Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Miasta Kalisz	
<i>rok i tryb przyjęcia</i>	
Załącznik do Uchwały nr XXVIII/343/2016 Rady Miejskiej Kalisz z dnia 29 września 2016 r.	
<i>zakres czasowy i przestrzenny</i>	
zakres czasowy: 2015-2025, zakres przestrzenny: Miasto Kalisz	
<i>Cel główny</i> <small>(syntetyczne wskazanie zakresu merytorycznego dokumentu i jego zakładanej interwencji)</small>	
<p>Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Miasta Kalisz (PGN) jest dokumentem strategicznym wyznaczającym główne cele i kierunki działań w zakresie poprawy jakości powietrza, efektywności energetycznej, ograniczenia emisji zanieczyszczeń, w tym również gazów cieplarnianych. Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Miasta Kalisz jest zintegrowanym planem działań mającym na celu osiągnięcie standardów jakości powietrza w perspektywie lat 2015-2025. Zakres tematyczny Planu odnosi się do działań zarówno inwestycyjnych, jak i nieinwestycyjnych w sektorze mieszkalnictwa indywidualnego, budownictwa publicznego, gospodarki przestrzennej, zaopatrzenia w ciepło i energię, transportu prywatnego i publicznego. Zaproponowane działania powinny przynieść miastu efekt ekologiczny w postaci ograniczenia emisji substancji do powietrza, redukcji zużycia energii finalnej. Poprawa jakości powietrza, efektywności energetycznej, ograniczenia emisji zanieczyszczeń, w tym również gazów cieplarnianych. Zakres tematyczny Planu odnosi się do działań zarówno inwestycyjnych, jak i nieinwestycyjnych w sektorze mieszkalnictwa indywidualnego, budownictwa publicznego, gospodarki przestrzennej, zaopatrzenia w ciepło i energię, transportu prywatnego i publicznego. Zaproponowane działania powinny przynieść miastu efekt ekologiczny w postaci ograniczenia emisji substancji do powietrza oraz redukcji zużycia energii finalnej.</p> <p>Podstawą sformułowania rekomendacji jest ogólna analiza zapisów przedmiotowego dokumentu.</p>	
IDENTYFIKACJA REKOMENDACJI DLA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	
SFERA GOSPODARCZA	nie dotyczy
SFERA SPOŁECZNA	nie dotyczy
SFERA TECHNICZNA	<ul style="list-style-type: none"> • Kompleksowa termomodernizacja budynków zgodnie z zakresem wynikającym z audytu energetycznego w celu zmniejszenia zapotrzebowania na energię cieplną poprzez ograniczanie strat ciepła (działania - synteza, s. 13, cel strategiczny 2 – str. 75).
SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa efektywności energetycznej przesyłu ciepła poprzez rozbudowę i modernizację magistralnych sieci ciepłowniczych (działania - synteza, s. 13, cel strategiczny 2 – str. 75). • Likwidacja lokalnych źródeł ciepła, których źródłem energii cieplnej są paliwa stałe, optymalne wykorzystanie energii cieplnej oraz zwiększeniu zasięgu oddziaływania sieci ciepłowniczych poprzez ich rozbudowę i rozwój, umożliwiającą podłączenie bezpośrednio nowych odbiorców ciepła (działania - synteza, s. 13, cel strategiczny 1 i 2 – str. 75). • Rozbudowa rozdzielczych sieci ciepłowniczych wraz z przyłączami cieplnymi na wybranych osiedlach miasta (działania - synteza, s. 13, cel strategiczny 1 i 2 – str. 75). • Poprawa efektywności energetycznej poprzez zmianę sposobu zasilania w ciepło polegającą na likwidacji grupowych węzłów cieplnych i zamianie ich na indywidualne węzły cieplne wraz z budową nowych przyłączy cieplnych (działania - synteza, s. 13, cel strategiczny 2 – str. 75). • Optymalizacja sposobu wykorzystania ciepła sieciowego poprzez budowę systemu zdalnego monitoringu oraz sterowania pracą sieci i węzłów cieplnych wraz z rozbudową systemu zdalnego odczytu układów pomiarowych ciepła. • Zwiększenie sprawności wytwarzania ciepła poprzez przebudowę lokalnego źródła ciepła na źródło oparte na systemie wysokosprawnej Kogeneracji (działania - synteza, s. 13, cel strategiczny 2 – str. 75). • Zastosowanie materiałów, sprzętu i technologii przy rozbudowie oraz budowie sieci ciepłowniczych zmniejszających straty ciepła na przesyle (działania - synteza, s. 13, cel strategiczny 2 – str. 75).
SFERA ŚRODOWISKOWA	<ul style="list-style-type: none"> • Podniesienie efektywności energetycznej, wykorzystanie odnawialnych źródeł energii i zastosowaniu

- technologii ograniczających emisję (działania - synteza, s. 13, cel strategiczny 2 i 3 – str. 75).
- Ograniczenie emisji substancji zanieczyszczających powietrze - pyłów, w tym pyłu zawieszonego PM10, pyłu zawieszonego PM2,5, jak również innych substancji, np. benzo(a)pirenu oraz emisji dwutlenku węgla, dwutlenku siarki i tlenków azotu (cel nadrzędny - synteza, s. 13, cel strategiczny 1 – str. 75).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: http://bip.kalisz.pl/uchwaly/2016_28_343.pdf (pobrano 30.09.2016r.).

<i>nazwa dokumentu</i>	
Uzupełnienie planu gospodarki niskoemisyjnej dla Miasta Kalisza o elementy planu zrównoważonej mobilności miejskiej	
<i>rok i tryb przyjęcia</i>	
Uchwała nr XXIX/373/2016 Rady Miejskiej Kalisza z dnia 27 października 2016 r.	
<i>zakres czasowy i przestrzenny</i>	
zakres czasowy: 2015-2025, zakres przestrzenny: Miasto Kalisz	
<i>Cel główny</i> <small>(syntetyczne wskazanie zakresu merytorycznego dokumentu i jego zakładanej interwencji)</small>	
<p>Główną ideą planowania zrównoważonej mobilności miejskiej jest dążenie do stworzenia zrównoważonego systemu transportu miejskiego – poprzez realizację takich celów, jak m.in.: zwiększenie bezpieczeństwa transportu, redukcja negatywnego wpływu transportu na środowisko, poprawa skuteczności i efektywności transportu osób i towarów, poprawa atrakcyjności i jakości obszaru miejskiego, czy poprawa dostępności usług transportowych dla mieszkańców. Planowanie mobilności swoim zasięgiem obejmuje wszystkie rodzaje i formy transportu w mieście, zarówno transport publiczny jak prywatny, pasażerski i towarowy, zmotoryzowany i niezmotoryzowany.</p> <p>Podstawą sformułowania rekomendacji jest ogólna analiza zapisów przedmiotowego dokumentu.</p>	
IDENTYFIKACJA REKOMENDACJI DLA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	
SFERA GOSPODARCZA	nie dotyczy
SFERA SPOŁECZNA	nie dotyczy
SFERA TECHNICZNA	nie dotyczy
SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA	<ul style="list-style-type: none"> • Transport drogowy bezpieczny dla mieszkańców (cel strategiczny 1 – str. 88), poprzez: <ul style="list-style-type: none"> ○ poprawę bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego (cel szczegółowy 1.1. – str. 88), ○ zmniejszanie uciążliwości transportu drogowego (cel szczegółowy 1.1. – str. 88). • Rozwój zintegrowanego i niskoemisyjnego transportu publicznego (cel strategiczny 2 – str. 88), poprzez: <ul style="list-style-type: none"> ○ wzrost atrakcyjności i dostępności niskoemisyjnego transportu zbiorowego (cel szczegółowy 2.2. – str. 88): <ul style="list-style-type: none"> a) zakup niskoemisyjnych autobusów (zadanie 21, 22 – str. 91), b) wymiana pojazdów na nowsze modele (Zadanie 23 – str. 92). ○ nowoczesne rozwiązania dla rozwoju mobilności (Cel szczegółowy 2.3. – str. 88) poprzez: <ul style="list-style-type: none"> a) budowę systemu informacji pasażerskiej, w tym montażu tablic elektronicznych. • Kalisz miastem pieszych i rowerzystów (cel strategiczny 3 – str. 88), poprzez: <ul style="list-style-type: none"> ○ wdrażanie zintegrowanej komunikacji rowerowej (cel szczegółowy 3.1. – str. 88): <ul style="list-style-type: none"> a) rozbudowa systemu ścieżek rowerowych przy ul. Śródmiejskiej, al. Wojska Polskiego (od ul. Wrocławskiej do ul. Inwestorskiej) (zadanie 28, 29 – str. 93). ○ planowanie zrównoważonej przestrzeni (cel szczegółowy 3.2. – str. 88) poprzez: <ul style="list-style-type: none"> a) uwolnienie centrum miasta od ruchu samochodowego – budowa wielopoziomowych parkingów w pobliżu centrum miasta w Kaliszu (zadanie 32 – str. 93). ○ zarządzanie mobilnością i wdrażanie nowych wzorców użytkowania poprzez edukację i zwiększanie świadomości w zakresie zrównoważonej mobilności miejskiej (cel szczegółowy 3.3. – str. 88) poprzez:

- a) działania związane z promowaniem korzystania z komunikacji zbiorowej, rowerowej lub ruchu pieszego (zadanie 34 – str. 93).

Sformułowana w planie wizja uwzględnia (str. 86):

- szersze niż dotychczas wykorzystanie publicznego transportu zbiorowego,
- wzrost znaczenia ruchu rowerowego i pieszego,
- dążenie do ograniczenia roli samochodu osobowego, szczególnie w centrum Kalisza,
- dążenie do wzrostu poziomu integracji gałęzi transportu oraz poprawy integracji w wymiarze terytorialnym; obniżenie emisji zanieczyszczeń powietrza, redukcję hałasu i obniżenie kongestii transportowej (zatłoczenia),
- poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego.

SFERA ŚRODOWISKOWA

nie dotyczy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie dokumentu udostępnionego przez UM Kalisza.

nazwa dokumentu

Program ochrony powietrza w zakresie pyłu PM10, pyłu PM2,5 oraz B(a)P dla strefy miasto Kalisz, którego integralną część stanowi plan działań krótkoterminowych w zakresie pyłów

rok i tryb przyjęcia

Uchwała nr XI/317/15 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 26 października 2015 r.

zakres czasowy i przestrzenny

zakres czasowy: 2015, zakres przestrzenny: Miasto Kalisz

Cel główny

(syntetyczne wskazanie zakresu merytorycznego dokumentu i jego zakładanej interwencji)

Program ochrony powietrza w zakresie pyłu PM10, pyłu PM2,5 oraz B(a)P dla strefy miasto Kalisz, którego integralną część stanowi plan działań krótkoterminowych w zakresie pyłów” opracowany został dla Strefy miasto Kalisz w związku z naruszeniem standardów jakości powietrza w 2013 roku.

Program Ochrony Powietrza jest dokumentem, który wskazuje istotne powody (źródła) występowania naruszeń standardów jakości powietrza oraz określa skuteczne i możliwe do zrealizowania działania, których wdrożenie spowoduje obniżenie poziomu zanieczyszczeń co najmniej do poziomów dopuszczalnych lub docelowych. Głównym celem sporządzenia i wdrożenia Programu Ochrony Powietrza jest przywrócenie naruszonych standardów jakości powietrza – zmniejszenie stężenia substancji zanieczyszczających w powietrzu w strefie miasto Kalisz do poziomów dopuszczalnych i docelowych i utrzymywania go na takim poziomie, a poprzez to poprawa warunków życia mieszkańców, podwyższenie standardów cywilizacyjnych oraz lepsza jakość życia w mieście.

Podstawą sformułowania rekomendacji jest ogólna analiza zapisów przedmiotowego dokumentu.

IDENTYFIKACJA REKOMENDACJI DLA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

SFERA GOSPODARCZA

- Działania w zakresie ograniczania emisji liniowej (komunikacyjnej) – samorząd, zarządy dróg (działania kierunkowe – punkt 2, str. 58), poprzez politykę cenową opłat za przejazdy i zsynchronizowanie rozkładów jazdy transportu zbiorowego zachęcające do korzystania z systemu transportu zbiorowego (działanie szczegółowe - 8).

SFERA SPOŁECZNA

- Działania w zakresie ograniczania emisji liniowej (komunikacyjnej) – samorząd, zarządy dróg (działania kierunkowe - 2, str. 58), poprzez:
 - szkolenia kierowców i obsługi maszyn dotyczące zmniejszenia emisji poprzez odpowiednie użytkowanie pojazdów (działanie szczegółowe – 3),
 - stosowanie zachęt finansowych do wymiany pojazdów na bardziej przyjazne środowisku (działanie szczegółowe – 4).
- Działania w zakresie edukacji ekologicznej i reklamy (działanie kierunkowe – 6, str. 59), poprzez:
 - kształtowanie właściwych zachowań społecznych poprzez propagowanie konieczności oszczędzania energii cieplnej i elektrycznej oraz uświadamianie o szkodliwości spalania paliw niskiej jakości (działanie szczegółowe – 1),

- o prowadzenie akcji edukacyjnych mających na celu uświadamianie społeczeństwa o szkodliwości spalania odpadów (śmieci) połączonych z nakładaniem mandatów za spalanie odpadów (śmieci) (działanie szczegółowe – 2),
- o uświadamianie społeczeństwa o korzyściach płynących z użytkowania scentralizowanej sieci ciepłowniczej, termomodernizacji i innych działań związanych z ograniczeniem emisji niskiej (działanie szczegółowe – 3),
- o promocja nowoczesnych, niskoemisyjnych źródeł ciepła (działanie szczegółowe – 4),
- o wspieranie przedsięwzięć polegających na reklamie oraz innych rodzajach promocji towaru i usług propagujących model konsumpcji zgodny z zasadami zrównoważonego rozwoju, w tym w zakresie ochrony powietrza (działanie szczegółowe – 5),
- o prowadzenie kampanii edukacyjnych, informujących społeczeństwo o zagrożeniach dla zdrowia płynących z „otwartego” spalania śmieci (działanie szczegółowe – 6),
- o edukacja w zakresie stosowanych metod smażenia mięsa (np. z konwerterem katalitycznym), zapewniających obniżenie emisji benzo(a)pirenu (przetwórstwo mięsne na skalę komercyjną) (działanie szczegółowe – 7),
- o promocja w lokalnych społecznościach obiektów przetwórstwa mięsa stosujących metody smażenia zapewniające obniżenie emisji benzo(a)pirenu (działanie szczegółowe – 8).

SFERA TECHNICZNA

- Działania w zakresie ograniczenia emisji powierzchniowej (niskiej, rozproszonej emisji komunalno – bytowej i technologicznej) – przedsiębiorstwa energetyczne, samorząd, mieszkańcy (działania kierunkowe – 1, str. 57-58), poprzez:
 - o rozbudowę centralnych systemów zaopatrywania w energię ciepłą (działanie szczegółowe – 1),
 - o zmniejszenie zapotrzebowania na energię ciepłą poprzez ograniczenie strat ciepła – termomodernizacja budynków (działanie szczegółowe – 3),
 - o ograniczenie emisji z niskich rozproszonych źródeł technologicznych (działanie szczegółowe – 4),
 - o zmiana technologii i surowców stosowanych w rzemiośle, usługach i drobnej wytwórczości wpływająca na ograniczenie emisji pyłów zawieszonych PM10, PM2,5, B(a)P (działanie szczegółowe – 5),
 - o regularne czyszczenie kominów przy spalaniu paliw stałych (działanie szczegółowe – 6).

SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA

- Działania w zakresie ograniczania emisji liniowej (komunikacyjnej) – samorząd, zarządy dróg (działania kierunkowe - 2, str. 58), poprzez:
 - o kontynuację modernizacji taboru komunikacji miejskiej (działanie szczegółowe – 1),
 - o wprowadzenie nowych niskoemisyjnych paliw i technologii, szczególnie w systemie transportu publicznego i służb miejskich (działanie szczegółowe – 2),
 - o kierowanie ruchu tranzytowego z ominięciem miasta lub jego części centralnych (działanie szczegółowe – 5),
 - o tworzenie stref z zakazem ruchu samochodów (działanie szczegółowe – 6),
 - o rozwój i zwiększenie efektywności systemu transportu publicznego (działanie szczegółowe – 7),
 - o rozwój systemu ścieżek rowerowych wraz z infrastrukturą rowerową (działanie szczegółowe – 9),
 - o rozwój/modernizacja systemu płatnego parkowania w centrum miasta (działanie szczegółowe – 10),
 - o intensyfikacja okresowego czyszczenia ulic (szczególnie w okresach bezdeszczowych) (działanie szczegółowe – 11),
 - o wprowadzenie ograniczeń prędkości na drogach o pyłującej nawierzchni (działanie szczegółowe – 12),
 - o stosowanie przy modernizacji dróg i parkingów materiałów i technologii gwarantujących ograniczenie emisji pyłu podczas eksploatacji (działanie szczegółowe – 13),
 - o uprzywilejowanie ruchu pieszego w centrum miasta (działanie szczegółowe – 14).
- Działania w zakresie ograniczenia emisji z istotnych źródeł punktowych – energetyczne spalanie paliw – przedsiębiorstwa energetyczne (działania kierunkowe - 3, str.58), poprzez:
 - o stosowanie technik gwarantujących zmniejszenie emisji substancji do powietrza (działanie

- o szczególowe – 3),
- o stosowanie technik odpylania, odsiarczania i odazotowania spalin o dużej efektywności (działanie szczególowe – 4).
- Działania w zakresie ograniczania emisji z istotnych źródeł punktowych – źródła technologiczne – zakłady przemysłowe (działania kierunkowe - 4, str.58), poprzez:
 - o stosowanie efektywnych technik odpylania odsiarczania i odazotowania gazów odlotowych (działanie szczególowe – 1),
 - o zmianę technologii produkcji, w tym likwidacja źródeł o znaczącej emisji pyłu (działanie szczególowe -2),
 - o zmianę profilu produkcji wpływającą na ograniczenie emisji substancji zanieczyszczających (działanie szczególowe – 3).
- Działania w zakresie planowania przestrzennego (działanie kierunkowe – 7, str. 59)
 - o uwzględnienie w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego sposobów zabudowy i zagospodarowania terenu umożliwiających ograniczenie emisji pyłów zawieszonych PM10, PM2,5 oraz B(a)P, (działania szczególowe - 1), poprzez działania polegające na:
 - wprowadzeniu zieleni ochronnej i urządzonej oraz niekubaturowe zagospodarowanie przestrzeni publicznych miast (place, skwery),
 - zachowaniu istniejących terenów zieleni i wolnych od zabudowy celem lepszego przewietrzania miast,
 - ustaleniu sposobu zaopatrzenia w ciepło z zakazem używania paliw stałych w indywidualnych stałych źródłach ciepła w nowo planowanej zabudowie,
 - preferowanie podłączenia nowych obiektów do sieci ciepłowniczej w rejonach objętych centralnym systemem ciepłowniczym,
 - modernizowaniu układu komunikacyjnego celem przeniesienia ruchu poza ścisłe centrum miast,
 - reorganizacji układu komunikacyjnego oraz wprowadzeniu stref zamkniętych dla ruchu samochodowego w ścisłym centrum miast,
 - zapewnieniu obsługi transportem zbiorowym na etapie tworzenia planów miejscowych i wydawania decyzji o warunkach zabudowy.
 - o w decyzjach środowiskowych dla budowy i przebudowy dróg (działania szczególowe – 2):
 - zalecenie stosowania wzdłuż ciągów komunikacyjnych pasów zieleni w pasach drogowych (z roślin o dużych zdolnościach fitomediacyjnych),
 - zalecenie stosowania wzdłuż ekranów akustycznych pochłaniających typu „zielona ściana” zamiast najczęściej stosowanych ekranów odbijających,
 - planowanie rozbudowy miast w sposób zapobiegający zbyt niemu „rozlewaniu się miasta”.

SFERA ŚRODOWISKOWA

- Działania w zakresie ograniczenia emisji powierzchniowej (niskiej, rozproszonej emisji komunalno – bytowej i technologicznej) – przedsiębiorstwa energetyczne, samorząd, mieszkańcy (działania kierunkowe – 1, str. 57-58), poprzez zmianę paliwa na inne o mniejszej zawartości popiołu lub zastosowanie energii elektrycznej, względnie indywidualnych źródeł energii odnawialnej (działanie szczególowe – 2),
- Działania w zakresie ograniczania emisji liniowej (komunikacyjnej) – samorząd, zarządy dróg (działania kierunkowe - 2, str. 58), poprzez:
 - o wprowadzenie nowych niskoemisyjnych paliw i technologii, szczególnie w systemie transportu publicznego i służb miejskich (działanie szczególowe – 2),
 - o intensyfikację okresowego czyszczenia ulic (szczególnie w okresach bezdeszczowych) (działanie szczególowe – 11).
- Działania w zakresie ograniczenia emisji z istotnych źródeł punktowych – energetyczne spalanie paliw – przedsiębiorstwa energetyczne (działania kierunkowe - 3, str.58), poprzez:
 - o ograniczenie emisji pyłów zawieszonych PM10, PM2,5 B(a)P poprzez optymalne sterowanie procesem spalania i podnoszenie sprawności procesu produkcji energii (działanie szczególowe – 1),
 - o zmianę paliwa na inne, o mniejszej zawartości popiołu i siarki (działanie szczególowe – 2),
 - o stosowanie odnawialnych źródeł energii (działanie szczególowe – 5),

- o zmniejszenie strat przesyłu energii (działanie szczegółowe – 6).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: http://edziennik.poznan.uw.gov.pl/WDU_P/2015/6242/akt.pdf (pobrano 30.09.2016r.).

<i>nazwa dokumentu</i>	
Program ochrony środowiska przed hałasem dla Miasta Kalisz	
<i>rok i tryb przyjęcia</i>	
Uchwała Rady Miejskiej Kalisz Nr XLI/551/2013 z dnia 28 XI 2013 r.	
<i>zakres czasowy i przestrzenny</i>	
zakres czasowy: realizacja do 2020 roku, zakres przestrzenny: Miasto Kalisz	
<i>Cel główny</i> <small>(syntetyczne wskazanie zakresu merytorycznego dokumentu i jego zakładanej interwencji)</small>	
<p>Program ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Kalisz jest dokumentem przygotowanym w celu określenia kierunków i działań, zawierającym propozycje obniżenia poziomu hałasu na terenach zagrożonych hałasem. Opracowanie Programu wynika z art. 119 Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2013 r., poz. 1232) i ma związek z wdrożeniem Dyrektywy 2002/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej z dnia 25 czerwca 2002 r. odnoszącej się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku. Program jest aktem prawa miejscowego, a jego założenia i postępy z realizacji przekazywane są Komisji Europejskiej.</p> <p>Podstawą sformułowania rekomendacji jest ogólna analiza zapisów przedmiotowego dokumentu.</p>	
IDENTYFIKACJA REKOMENDACJI DLA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	
SFERA GOSPODARCZA	nie dotyczy
SFERA SPOŁECZNA	<ul style="list-style-type: none"> Edukacja ekologiczna, w tym promowanie zachowań proekologicznych związanych z alternatywnymi formami transportu (transport miejski, transport rowerowy, Eko-driving) (kierunki – str. 26).
SFERA TECHNICZNA	nie dotyczy
SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA	<ul style="list-style-type: none"> Budowa, modernizacje i remonty istniejących dróg (kierunki – str. 26). Planowanie systemu rozwoju sieci drogowej w mieście z uwzględnieniem m.in. emisji hałasu do środowiska (kierunki – str. 26). Wdrażanie rozwiązań usprawniających funkcjonowanie i podnoszących atrakcyjność komunikacji publicznej, w tym wymiana taboru autobusowego (kierunki – str. 26). Wyeliminowanie ruchu tranzytowego z obszaru miasta, gdzie zlokalizowana jest zabudowa chroniona akustycznie (kierunki – str. 26). Tworzenie stref z zakazem lub ograniczeniem ruchu pojazdów ciężarowych (kierunki – str. 26). Tworzenie stref z zakazem lub ograniczeniem ruchu pojazdów osobowych w centrum miasta (kierunki – str. 26). Rozwój alternatywnych form komunikacji w mieście, w szczególności komunikacji rowerowej (kierunki – str. 26). Rekomendowane tereny do utworzenia obszarów cichych (objętych prawną ochroną przed przekroczeniem dopuszczalnych poziomów hałasu) to Park Miejski i Park Przyjaźni (str. 58). Na obszarze starszych osiedli infrastruktura drogowa powinna być rozwijana na komunikację samochodową współistniejącą z rowerzystami i pieszymi (str. 64). W związku ze wzrastającym wskaźnikiem motoryzacji w Kaliszu, należy dążyć do wypierania ruchu samochodowego ze strefy śródmiejskiej (str. 65). W zakresie planowania przestrzennego należy dążyć do alokacji zakładów z centrum miasta na inne tereny inwestycyjne (str. 81). <p>Działania wskazane w Programie, wynikające z innych przyjętych dokumentów strategicznych, zmierzające do obniżenia poziomu hałasu drogowego na obszarze objętym GPR to m.in:</p> <ul style="list-style-type: none"> Dokończenie budowy Trasy Bursztynowej poprzez budowę połączenia dróg krajowych nr 12 i 25 w północno-wschodniej części miasta na odcinku od ul. Godebskiego do ul. Warszawskiej (droga nr 470) wraz z budową ronda Godebskiego – Stawiszyska i do ul. Łódzkiej w rejon (tab. 4, działanie nr 2 – str. 28). Budowa ścieżek rowerowych zgodnie z przyjętą „Koncepcją przebiegu dróg rowerowych na terenie

Miasta Kalisza” (tab. 4, działanie nr 9 – str. 31).

- Przebudowa ciągu ulic: Wrocławskiej, Górnośląskiej, Harcerskiej, Poznańskiej w Kaliszu (tab. 4, działanie nr 10 – str. 31) – zadanie zrealizowane.
- Przebudowa ulicy Częstochowskiej w Kaliszu na odc. od ul. Teatralnej do ul. Nowy Świat wraz z remontem obiektu mostowego (tab. 4, działanie nr 11– str. 32) – zadanie zrealizowane.

SFERA ŚRODOWISKOWA

- Współpraca z Policją w zakresie kontroli środków transportu pod względem emisji hałasu do środowiska oraz przestrzegania ograniczeń prędkości przy zabudowie chronione (kierunki – str. 26).
- Działania administracyjne mające na celu ograniczenie emisji (kontrole, pomiary, przeglądy, decyzje reglamentujące i/lub represjonujące) (kierunki – str. 26).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie dokumentu udostępnionego przez UM Kalisza.

PREZYDENT
MIASTA KALISZA
/ ... /
GRZEGORZ SAPIŃSKI